Jungshoved

Nr. 3 September 2019 Årgang 15

Indhold

Løst og fast....4
Traktortræk....7
Hjertestarter....8
Bladet Jungshoved....9
Skoler og skoleliv på Jungshoved....10
Kunstner Sidse Friis....18
Løvfrø projektet....22
Stavreby havn....25
Nyt fra forsamlingshuset....26
Nyt fra lokalrådet....27
Høring af forslag om biogasanlæg....31
Borgernært politi....33
Velkomstmøde for nye beboere....34
Et sving ud i naturen....35
Nyt fra pensionistforeningen....36
Nyt fra Strandjagtsforeningen....37
Nyt fra Jungshoved Skole....38
Kulturaften om rytterskolerne....38
Forening Norden....40
Spiseklubben....41
Besøg i HC Andersens verden....42
Havnens dag....43
Åbent atelier....44
Et sted på Jungshoved: Frysehuset....48
Jeg bor på Jungshoved men arbejder i 50
Jungshoved Slotsbanke....52
Kirke og menighedsråd…....62
Kommende arrangementer....64
Gudstjenester....67
Jungshoved kalender....68

Redaktion

Knud Jacobsen, ansvarshavende
Tlf.: 22 21 55 25
E-mail:
knudjacobsen@gmail.com

Hanne Rasmussen
Tlf.: 25 11 40 87
E-mail:
duevangen@gmail.com

Merete Siegumfeldt
Tlf.: 20 65 29 30
E-mail:
merete.siegumfeldt@gmail.com

Kirsten Thomsen
Tlf.: 41 41 43 75
E-mail:
kirstenthomsen1@outlook.dk

Frede Jørgensen

Deadline for indlæg til næste nummer: **1. november 2019**

Forside: Sidse Friis Lauersen

Tegninger: Lise Jacobsen

Opsætning: Henrik Hansen

Støt bladet i din netbank
Kontonummer:
6140-0004064737

Årsabonnement: 175 kr.
Henvendelse til Knud Jacobsen.

Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Indlæg skrevet på pc gerne i Word, Wordpad eller Pages .
Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver.

Bladet udkommer i ca. 725 eksemplarer og omdeles først i marts, juni, september og december.
Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole.

Tryk: MicroForma

Efter en sommer med det dejligste sommervejr er vi på gaden igen med et nyt blad fyldt med mange spændende artikler og tilbud om en lang række aktiviteter. Med bladet følger også det årlige program, ”Det sker i vinter” og efterårets program fra kirken og menighedsrådet. Normalt er perioden fra juni til september en lidt stille periode med ikke så mange arrangementer. Sådan har det ikke været i år. Der været afholdt folketingsvalg, borgermøde om lokalplan for biogasanlæg på Lyngården og borgermøde og mange arbejdsgruppemøder om byfornyelsen i Jungshoved By. Derudover har der været arrangeret en kirkevandring mellem Allerslev og Jungshoved kirker, den årlige vandretur ”Jungshoved Rundt”, sogne- og pensionistudflugter både til lands og til vands, 2 ture med kommunens naturvejleder, 3 loppemarkeder i sognet og en hel del mere. Alligevel håber vi, at rigtigt mange efter den gode sommer også er friske og har energi til efterårets og vinterens mange aktiviteter. Når man kommer uden for Jungshoved hører man ofte: ” Der sker så meget ude på Jungshoved”, og det kan vi både være glade og også lidt stolte over.

Vi ønsker alle god læselyst og et godt efterår.

Redaktionen

Kontakt:

Jungshoved Lokalråd	Lis Jespersen	60 12 78 01
Jungshoved Menighedsråd	Eli Frandsen	55 99 91 99
Styregruppen for Jungshoved Skole	Lise Jacobsen	24 45 31 47
Vicevært for skolen	Niels Holger Wermuth	21 45 82 83
Jungshoveds Børn	Carina Hansen	24 84 85 14
Strandjagtforeningen	Morten Larsen	24 83 97 76
Pensionistforeningen	Tonny Vang	21 92 75 12
Fritidsfiskerforeningen	Gert Jensen	55 99 80 24
Forsamlingshuset	Morten Larsen	24 83 97 76
Biblioteket, Jungshoved Skole	Anne Okholm	28 33 76 76
Kontakt til lokalpolitiet	Henning Delf Nielsen	40 38 39 81
Sognets hjemmeside	www.jungshovedkirke.dk	
Forsamlingshusets hjemmeside	jungshovedforsamlingshus.dk	
Jungshoved miljøgruppe	jungshovedmiljoegruppe@gmail.com	

Lokalrådets hjemmeside www.jungshoved.net lokalraadetjungshoved@gmail.com
Hjemmesideredaktionen e-mail: redaktion@jungshoved.net
Delebussen Frøen bestilling: (Ma-Fr fra kl 9 og kl 13) 60 52 78 89
Frøens administration www.jungshoved.net/delebus e-mail: froepasser@gmail.com
– eller ring Allan Capion / Jørgen Svendsen 42 24 71 83 / 53 80 28 56

LØST OG FAST

Kaj Henriksen i Jungshoved har en fin samling af tohjulede køretøjer og heriblandt også en herrecykel af mærket Raleigh. Cyklen har han overtaget fra Hans Kurt Hansen. Oprindeligt tilhørte cyklen dr. med H.C. Hagedorn. Hagedorn var i 1922 med til at introducere insulinbehandling i Danmark og påbegynde en dansk insulinproduktion. I 1927 grundlagde han Nordisk Insulinlaboratorium, som i 1989 blev lagt sammen med Novo under navnet Novo Nordisk. I januar i år blev virksomhedens børsværdi fastsat til 754 milliarder kroner, hvilket gør virksomheden til Skandinaviens mest værdifulde virksomhed. Hagedorn købte i 1935 en 12 tønder land stor grund mellem havnen i Stavreby og Jungshoved Kirke, hvor han byggede en villa og anlagde en frugtplantage. Hans Kurts far, graver Emil Hansen, hjalp til i plantagen og i haven ved villaen. Familien Hagedorn havde villaen til 1976, men hr. Hagedorns cykel forblev på Jungshoved (læs mere om Hagedorn i bladet ”Med Holger på farten” nr. 4 2011 og nr. 1 2012).

***

I sidste nummer bragte vi en artikel om levende hegn. Jens Ottosen, Jungshoved, havde taget nogle fine dronebilleder af levende hegn, men desværre nåede de ikke at komme med i artiklen. Vi bringer et af dem her.

Foto Jens Ottosen

***

Graver Poul Hansen følger levende med i Jungshoved Slots historie og har gennem årene fundet mange levn fra det gamle slot. For nyligt viste han mig en stenbelægning, der var dukket op i vandkanten nær brinken. Ikke stor, men stor nok til, at man kan forstille sig ryttere til hest, der har redet, måske i galop, over belægningen ind i slotsgården.

Rest af brolægning ved slotsbanken

***

Fra det tidlige forår og nogle måneder frem har et par traner opholdt sig i området ved Ræveholms Mose. Folk i Smidstrup har kunnet iagttage tranerne, når de lettede og også kunnet høre deres sang nede fra mosen. Måske er vi på vej til at få ynglende traner på Jungshoved.

***

I sidste nummer bragte vi et klassebillede fra Anne-Lise Saxmoses 1. klasse i Stenstrup Skole. Hans Kurt Hansen, der også var med på billedet, har sendt os et foto taget af klassen i samme opstilling foran skolen 50 år senere.

***

Mange folk på Jungshoved har i de senere år gjort en stor indsats for, at Jungshoved kan leve op til sloganet: ”Blomsternes Halvø”. Her er det Sofus Hansens fine solsikker langs Jungshovedvej, der pryder billedet.

Svend Aage Nielsen, der har skrevet hæftet, ”Jungshoved Kirke set i kirkehistorisk lys”, har gjort os opmærksom på, at hæftet også rummer et afsnit om kirkens to klokker, som læserne af artiklen om kirkeklokkerne i sidste nummer måske også kan have interesse i at læse. Hæftet kan købes i Jungshoved Kirke, men kan også læses på kirkens hjemmeside

https://www.allerslevkirke.dk/jungshoved-kirke

Knud Jacobsen

En lille fætter

Ude i naturen sker mange finurlige ting. Her i Stavreby har Wiga på seks år og Marta på tre år hjulpet med at stikke solsikkefrø ned i jorden med deres små fingre og klappe jorden bagefter. Morgenfruerne fik samme tur, og nu lyser de op til fryd for os alle. Vi fik også sået frø til georginer. Ud af et brev har vi 32

nye planter, fantastisk synes jeg.

Forleden dag var jeg så i denne lille blomsterhave for at luge, og her kommer den lille fætter - en gul og sortstribet larve - kravlende rundt på et georgineblad, og som jeg aldrig har set mage til. Jeg er ikke biolog eller har anden højt belæst uddannelse inden for småkravl, men et langt liv i naturen har givet lidt orientering om larver og sommerfugle eller natsværmere. Et foto og e-mail til havefolket, og vupti kom der besked om en Blodplet.

Blodplet,Tyria Jacobeae Foto: wikipedia.org

En ny sommerfugl ankommet til Danmark efteråret 2004 og på Sjælland omkring 2014, læste jeg på en af siderne på Google. Ganske giftig, som larve er den gul- og sortstribet og som flyver sort med blodrøde pletter på vingerne. Blodplet har en ynglings blomst: Eng-brand-bæger - også en giftig plante, den er uønsket på marker, hvor heste græsser. Sommerfuglen bliver ikke spist af andre dyr, så vi vil nok se mere til den i fremtiden, hunnen lægger op til 300 æg - ganske spændende.

Med gode sommerhilsner fra

Lene Gurskov

Mindeord for vognmand Erik Nielsen, Jungshoved,

- en af bladets trofaste fortællere.

Den 2. august døde Erik Nielsen efter længere tids sygdom. Erik blev 84 år. Gennem flere år var Erik med på Holger Andersens og mine ture rundt i Jungshoved sogn, og han bidrog her med mange gode fortællinger til artikelserien "Med Holger på farten". Efter Holgers død i foråret 2018 var planen, at Erik og jeg ville afslutte serien med en allersidste tur. Det nåede vi desværre ikke.

Vi vil mindes Erik med taknemmelighed over alle de gode fortællinger, han nåede at give os i bladet.

Ære være Eriks minde

Knud Jacobsen

TRAKTORTRÆK I JUNGSHOVED

Så er det tid til Jungshoved Powerpull igen.

Lørdag og søndag i uge 38 bliver der givet gas både med havetraktorer og standardtraktorer. Vi har Tivoli, veteranbiler og mad til hele familien.

Der er åbent :

Lørdag fra kl. 12.00,
Søndag kl.10.00.

Ny installation i Stavreby

Hjerteforeningens landsindsamling 2019 resulterede i opsætning af mere end 300 hjertestartere over det ganske land. En af dem sidder nu i Stavreby, let tilgængelig på Stavreby Strandvej nr. 41.

Vores indsamlingsindsats resulterede også i et gratis hjertestarterkursus, hvor Søren fra Præstø lærte 13 fra Stavreby at betjene hjertestarteren.

Så vidt så godt! MEN, MEN det er ligesom med manglende offentlige busforbindelser: Hvis der ikke er nogen, må vi hjælpe os selv, og derfor har vi "Frøen".

Nu har vi hjertestartere flere steder på Jungshoved, MEN MEN for at få bedst mulig nytte af dem i en prækær situation, så er det vitalt, at den der ringer 112 har installeret 112 appen – så installer nu.

Når den, der ringer 112, har den installerede app, ved alarmcentralen, hvor vedkommende befinder sig, og centralen ringer til dem, der er tilknyttet den nærmeste hjertestarter, og som er uddannet til at bruge den. Tidsfaktoren for hjælpens fremkomst kan være helt afgørende.

Sommerhilsen fra,
Gerda & Eivind i nr. 41

BLADET JUNGSHOVED

Bladet uddeles gratis til alle fastboende beboere med folkeregisteradresse på halvøen Jungshoved.

Jungshoved Pensionistforening har påtaget sig at omdele bladet på hele Jungshoved. Bladet bliver normalt omdelt inden den 15. i marts, juni, september og december måned. Hvis man ikke har modtaget bladet inden da, kan man henvende sig til Poul Reiter på tlf.42455314.

Bor man ikke på Jungshoved, og vil man gerne abonnere på bladet, så koster det p.t. 175 kr. for 4 årlige numre. Bladet bliver fremsendt med post eller med bud. Abonnement tegnes ved henvendelse til:

Knud Jacobsen,

knudjacobsen@gmail.com/

Telf. 2221 5525.

Bladet kan købes i løssalg i Præstø Boghandel, Købmandsgården i Jungshoved, Jungshoved Kirke og i bladkassen på gavlen af Jungshoved Skole. Pris pr. blad 20 kr.

Alle numre af bladet fra 2005 til i dag kan læses på:

www.jungshoved.net under Beboer/Bladet Jungshoved/Læs bladet/Tidligere numre.

Ønsker man at støtte bladet økonomisk med et frivilligt bidrag, kan det ske via netbank i Møns Bank på konto: 6140- 0004064737 eller til Knud Jacobsen.

SKOLER OG SKOLELIV PÅ JUNGSHOVED (2)

Fra rytterskole over almueskole til folkeskole

Rytterskolerne, som blev udførligt beskrevet i sidste nummer, var forløberen for den danske folkeskole, og fra 1806-99 var "almueskole" den officielle betegnelse for den kommunale børneskole på landet. I denne artikel ser vi nærmere på Roneklint Skole, som eksempel på en sådan skole, men først lidt mere skolehistorie.

Den store Skolekommission, nedsat i 1789, havde til formål at skabe grundlaget for en form for folkeskole, og 25 år efter, i 1814, kunne Danmark, midt i en økonomisk og politisk krise, som det første land i verden indføre undervisningspligt. Skolevæsenet blev oprettet med et almueskolevæsen for landet og et for købstæderne, og med et særligt reglement for København. I sidste tredjedel af 1800-tallet var der dog stadig forskel på skolen på landet og i byerne. På landet var klassekvotienterne højere end i byerne, børnene havde færre fag og dårligere undervisningsmaterialer og de gik kortere tid i skole. Ikke desto mindre skete der forbedringer af undervisningen, hvilket først og fremmest hang sammen med lærernes forbedrede kvalifikationer.

Skolen var syvårig, den var gratis, og børnene gik der fra de var syv år gamle til de blev konfirmeret som fjortenårige. Skolegangen var indrettet med skolegang hver anden dag pga. de praktiske forhold, der gjorde sig gældende for bønderbørn, der også skulle hjælpe til derhjemme. Disciplinen var streng og straffene ofte hårde og korporlige. Ofte var der kun tilknyttet en enkelt lærer til en skole, og pædagogisk set var der tale om udenadslære, overhøring og at elevernes underviste hinanden. Undervisningen var dog ikke uden effekt, for man regner med, at stort set hele den danske befolkning kunne læse i 1830'erne.

Selve begrebet 'folkeskole' blev nævnt første gang i skolelovene 1894 og 1899 og afspejler det forandrede syn på den almindelige befolkning, som den nationale tænkning i 1800-tallets førte med sig. I forlængelse af skoleloven i 1899 udkom "Det Sthyrske Cirkulære", opkaldt efter kultusminister Hans V. Sthyr (1838-1905), og det fik stor betydning, både for undervisningens form og indhold. Cirkulæret kan betragtes som den første læseplan for folkeskolen, udstedt fra centralt hold. Det var vejledende i sine beskrivelser for fagene dansk, religion, regning og historie, så det gav plads til en vis frihed for den enkelte lærer til at udfylde rammen.

Cirkulæret indeholdt også forslag til "anskuelighedsundervisning", som havde til formål at udvikle børnenes sansning og forestillingsevne. Meningen var, at børnene gennem samtaler, inspireret af vægbilleder, tegninger på tavlen eller virkelige genstande, skulle lære at fortælle om det iagttagede og forstå hvordan verden

hang sammen – eller burde hænge sammen! Anskuelsestavlerne gengav således ofte ideelle fremstillinger, naturens perfektion, sunde arbejdere og børn og de var både dannende og normdannende. Billederne blev ofte skabt af de bedste kunstnere, og var i mange år et almindeligt syn i mange klasseværelser.

Anskuelsesundervisningen blev også et fag på uddannelsen for forskolelærerinder, som underviste de mindste klasser, hvor faget var en obligatorisk del af undervisningsplanen.

Roneklint skole

Under skoleforhandlingerne i 1730'-erne ønskede provst Terpager og Birkedommer Hans Castrup en skole indrettet i Jens Olsens Kgl. Fæstehus i Roneklint, men det blev først i 1794 at Roneklint Skole blev opført, i første omgang som en hjælpeskole, men i 1798 blev den en hovedskole. Den blev efter opførelsen af rytterskoen i Stenstrup i 1721 den anden skole på Jungshoved. I Niels Østergårds "Fra fæste til Fritid", kan man læse, at skolen blev opført i bindingsværk af kraftigt egetræstømmer og munkesten. Materialet stammede fra nedbrudt materiale fra Jungshoved slot, som var blevet ødelagt under svenskekrigene i 1600-tallet. Efter 90 år blev der bygget en større skole på grunden, og den var aktiv til 1923, hvor den nye centralskole for hele Jungshoved blev indviet i Jungshoved by. Roneklint skole blev også suppleret med en forskole på Fuglsangvej 6

Roneklint skole 1992 Fuglsangvej 6 Foto Ole hansen arkiv.dk

Lærerne

Til et stykke op i 1700- tallet var degnen, præstens medhjælper, stort set den eneste slags lærer på landet, men efterhånden blev degnen trængt lidt i baggrunden af en ny slags lærer, skoleholderen, men han var heller ikke specifikt uddannet til at være lærer.

Den store Skolekommission, der som nævnt blev nedsat i 1784, skulle også komme med forslag til en ordnet læreruddannelse, og dette resulterede i oprettelsen af det første lærerseminarium, Blaagaard, i 1791. Det lå i den nuværende Stengade på Nørrebro i København. I 1809 flyttede seminariet til Jonstrup og kom til at hedde Jonstrup Seminarium. Uddannelsens formål var, udover det fagfaglige, at gøre læreren kompetent til at være bonde blandt bønder, kende til biavl, have- og landbrug, og han – en lærer var på dette tidspunkt altid en mand! – blev også uddannet til degn og til at kunne forestå kirkesang. Religion, dansk og regning var de vigtigste fag, men der blev også undervist i geografi, historie, naturfag, tegning, håndgerning, musik, gymnastik og det nye fag: undervisnings- og opdragelseslære, hvortil der var afsat 5 lektioner ugentlig. Og der var afgangsprøve i alle fag! Omkring år 1900 var stort set alle lærere uddannet til at undervise.

Men hvad med kvinderne? Th. Langs forskoleseminarium i Silkeborg blev oprettet 1891 og i 1896 opnåede fire private kvindeseminarier statsanerkendelse, bl.a. Natalie Zahles Kvindeseminarium. Det var i høj grad kvinderne der eksperimenterede med de nye pædagogiske ideer og oprettede privatskoler i byerne. I 1900 udråbte den svenske forfatter og kvindesagsforkæmper Ellen Key det 20. århundrede til at blive 'barnets århundrede'. Det indebar bl.a. et opgør med den autoritære pædagogik og børnearbejdets indvirkning på skoledagen. I stedet skulle der fokus på børnenes evne til at tænke frem for evnen til at huske. Der skulle dog gå mange årtier, før de nye pædagogiske tanker slog igennem i teori og praksis, men konturerne af nytænkningen kom allerede til udtryk i Det Sthyrske Cirkulære, der som sagt gav lærerne en vis frihed til at udfylde rammen selv, noget som lærerne på Roneklint skole synes at have udnyttet til fulde.

Roneklint skole skiller sig lidt ud fra de andre skoler på Jungshoved, for gennem 127 år fulgte kun tre lærere efter hinanden. De var alle afholdt og kom udover deres lærergerning til at præge lokalsamfundet i mange år. Læreren på landet kendte, på godt og ondt, alle i sit område. Han vidste besked med store og små problemer og kunne derfor hjælpe eller give råd. Ofte var han, som vi skal se i det følgende, en meget aktiv person i det lokale liv.

Den første lærer i Roneklint skole var Mathias Andersen Dizel, som havde et stort kendskab til hele egnen. Børnene søgte flittigt skolen, og i frikvartererne legede han gymnastik med dem (refereret af præst v. Jungshoved kirke Peter Faber, 1807). Biskop Balle, som førte tilsyn med skolen, havde dog nogle kontroverser med Dizel, og refererede i 1799: ". men han (Dizel) havde nykker, såsom at børn ikke

skulle døbes før deres konfirmation. Jeg sagde ham ikke imod for ej at volde opsigt Men tog straks fat på boglæsning og gennemgik de nye salmer ved dåben, hvorved hans

LÆRER PETERSEN

LÆRER ANDERSEN

vildfarelse blev svækket og bortryddet jeg advarede ham i enrum og tog løfte af ham med hånd og mund at holde sig til lærebog og katekismus uden at forvirre de enfoldige". Syv år efter var biskop Balle tilfreds: "Dizel er meget duelig, giver også børnene adgang til kundskaber i geografi, naturlære, skrivning og sang. Sangen er overordentlig god og smuk." Det sidste skyldtes måske at Dizel selv var kirkesanger.

I 1827 kom en ung lærer Carl August Petersen til, en afholdt lærer, som fungerede i 45 år frem til 1872. Udover lærergerningen dyrkede han skolens fire hektar med supplerende arealer som et mønsterlandbrug. Derudover etablerede han en læsekreds for voksne, hvor hver deltager skulle købe én bog om året. De indkøbte bøger skulle gå på omgang i kredsen og danne grundlag for samtalemøder.

Lærer Petersen blev afløst af lærer Andersen, som fungerede til 1923. Han dimitterede 1870 fra Jonstrup Seminarium, og i "Jubilæumsskrift for Danmarks skoler 1814-1914" kan man læse følgende: "Lærer Andersen har ved siden af sin veludførte skolegerning udfoldet en betydelig virksomhed til fordel for sognets forskellige humane institutioner, bl.a. som medstifter af Jungshoved Sygekasse, hvor hvilken han i over tredive år har fungeret som formand og regnskabsfører, som tilsynsværge for "Børnenes Vel" og som næstformand for værgerådet. Han har endvidere stræbt at højne oplysningen i sin skolekreds ved utrættelig iver og arbejdskraft siden 1876 som formand at have ledet Roneklint Læseforening samt ved at samle ungdommen om sig til møder med sang og oplæsning. Sine medborgeres andelsforetagener har han stedse omfattet med stor interesse og taget virksom del i disses ledelse, bl.a. som revisor og senere som formand for Jungshoved Andelsmejeri."Lærerne var også optaget af at viderekvalificere sig, og i lokalarkivet kan man finde en anmodning fra lærerne på Stavreby, Roneklint og Stenstrup skoler om penge til at anskaffe sig bøger til efteruddannelse. Lærer Andersen er medunderskriver: I lokalarkivet findes også en skrivebog til brug for undervisningen, som lærer Andersen selv har skrevet i den smukkeste skrift. Der er endeløse skriftøvelser, nogle gange i form af moralske sentenser som denne:

”En god samvittighed er den blødeste hovedpude. Lediggang er fandens hovedpude. Spot ikke alderdommen, thi du håber jo dog selv at blive gammel. Er du ene, så husk at Gud og din samvittighed er hos dig.”

Embedsbogen

Som tidligere nævnt, havde den enkelte lærer mulighed for selv at fylde læseplanens rammer ud, ”metodefrihed” kaldes det i dag. Men der blev alligevel ført tilsyn med elevernes kundskaber og dermed med læreren. På det lokale plan blev skolens tilsyn varetaget af en biskop eller provst, evt. dennes repræsentant. Biskoppen skulle udtale sig om skoleplanerne, inden de blev approberet af ministeriet og ved visitatsbesøg skulle han kontrollere lærernes undervisning og børnenes kundskabsniveau i sit stift og sende indberetning om visitatserne direkte til danske kancelli.

Dagbogen, senere kaldt embedsbogen, indeholdt en skoleplan, herunder embedets indtægtsforhold, undervisningsplan, bl.a. antal lektioner, ferier og skolebøger, afskrift af de årlige indberetninger om skolen, afskrift af skrivelser fra ministerium vedr. den pågældende skole, personhistoriske oplysninger, fortegnelse over skolens bøger og andre undervisningsmidler, oplysning om sløjdundervisning, aftenskole og anden frivillig undervisning samt visitators bemærkninger om skolens tilstand.

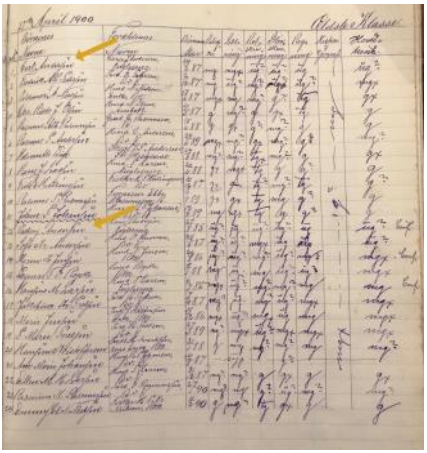

Karakterblad med to af lærer Andersens børn

På Rigsarkivet er bevaret en række dagbøger fra Roneklint skole og her følger nogle sider af den.

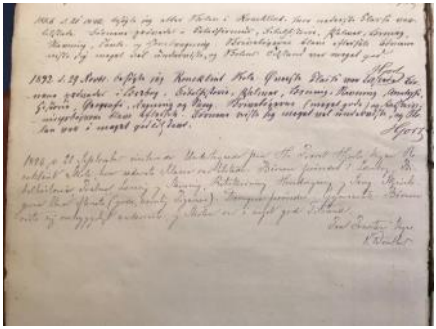

”1896, d. 21. September visiterede Undetegnede paa Hr. Provst Hjorts vegne Roneklint Skole, hvor nederste klasse var tilstede. Børnene prøvedes i Lærebog, Bibelhistorie, Psalmer, Læsning og Stavning, Retskrivning, Hovedregning og Sang. Skrivebøgerne blev eftersete (gode, navnlig Pigernes). Drengene prøvedes i Gymnastik. Børnene viste sig omhyggeligt underviste, og Skolen var i meget god Tilstand.”

Forskolen

Der var som sagt tilknyttet en forskole til Roneklint skole. Skolerne på landet var generelt små og der var

Roneklint Forskole 1992, Dyremarken 3. Foto: Ole Hansen/ Arkiv.dk

ofte for mange børn i klasserne. Fra midten af 1800-tallet blev der derfor mange steder bygget forskoler, hvor børn fra de første to eller tre årgang blev undervist. Efter forskolen skulle børnene bestå en prøve for at komme videre i hovedskolen. Forskolerne var de kvindelige læreres domæne – de var billigere end de mandlige lærere. Fra 1892 kunne forskolelærerinderne blive uddannet på et forskoleseminarium.

I forbindelse med de indledende drøftelser om en centralskole på Jungshoved omkring 1920 kan man i Prøstø Folkeblad læse, at når centralskolen blev bygget, ville man bibeholde forskolerne i Roneklint, Stenstrup og Stavreby for som der står: " ..at Lærerindeinstutionen for Smaabørns Undervising var et stort Gode, var almindelig anerkendt særlig i Nutiden, da mange Forældre ikke kunde overkomme at give deres Børn den første Undervisning".

Roneklint Forskole fortsatte derfor med at eksitere efter at centralskolen i Jungshoved by var indviet 1923. Da den sidste lærer, frk. Andersen, gik på pension omkring 1960, lukkede den. Den lå der, hvor Dyremarken 3 er i dag.

I lokalarkivet er der et dejligt billede fra forskolen 1957/58, hvor frk. Andersen sidder omgivet af "sine" børn. Et af dem er nuværende graver ved Jungshoved Kirke, Poul Hansen, han ses til venstre på første række.

I det følgende fortæller Poul Hansen lidt om sin tid i forskolen: "Jeg gik i forskolen i Roneklint i 1. og 2. klasse. Vi var flest drenge i klassen og de piger der var, kendte jeg, for vi var i

familie. Jeg var mest sammen med Flemming, hvis far var fodermester på Jungshovedgård. Det var en dejlig legeplads".

Poul husker stadig navnene på alle klassekammeraterne, dels fordi de kendte hinanden familiemæssigt, og fordi de var sammen om fritidsaktiviteter, f.eks. fodbold og gymnastik. Frk. Andersen var meget afholdt, og hun var eneunderviser i dansk, regning og historie. "Vi var godt forberedt da vi startede på centralskolen i Jungshoved by", hvor Poul gik i 3.-5. klasse. Derefter kom han på Præstø Skole.

Frk. Andersen med sin klasse .
Poul Hansen står forrest tilvenstre

I næste nummer fortsætter vi artikelserien, der sætter fokus på hvorfor vi holder skole og om de skiftende holdninger til skolens form og indhold. Det bliver med en artikel om Stavreby Skole.♦

Kirsten Thomsen

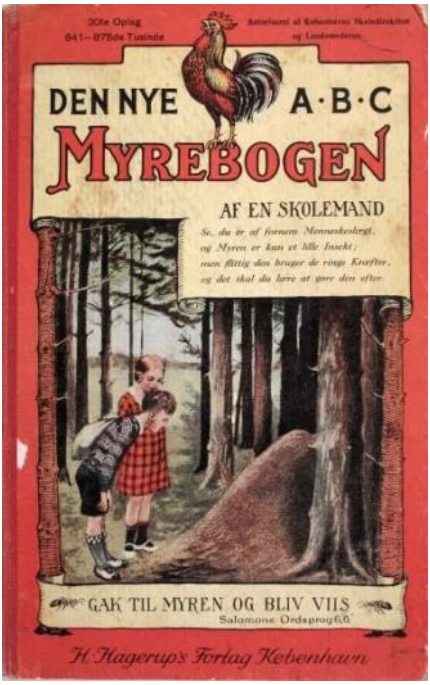

Måske har Frk. Andersen benyttet sig af den populære begynderlæsebog "Myrebogen", som var populær helt op i midten af 1950'erne, og som refererer til det bibelske ordsprog: Gak til myren og bliv viis".

Billede fra Roneklint skole, 1910. Det er lærer Andersen yderst til højre. (Præstø Lokalhistoriske arkivkiv)

Roneklint skole 1917 Lærer Andersen til venstre i billedet og yderst til højre Frk. Andersen
Foto: arkiv.dk

SIDSE FRIIS

Billedkunstner og grafiker

Sidse bor i Stavreby, lige når man drejer om hjørnet ned ad Strandvejen, i et hyggeligt stråtækt hus. Udenfor hænger et stort banner på en træstamme, som fortæller at her bor kunstneren Sidse. Det var et tilfælde, at Sidse endte her, for hun havde i sin boligsøgen ingen planer om at bo i et stråtækt hus, men da hun først havde set huset, var hun ikke i tvivl om, at her ville hun bo. Eller måske var det huset der ville hende.

Jeg er ventet og bliver budt indenfor i en hyggelig stue, som også fungerer som værksted. Teen er lavet i den fine sorte tekande med stjerner, og traktementet er dejlig ost og oliven.

Nogle af Sidses grafiske billeder hænger på endevæggen, og langs med væggene står malerier og plakater. I rummet er der også flere trykpresser, som Sidse bruger til sin grafik. Der er særlig et billede der fanger opmærksomheden: et stort maleri hvor motivet er et kæmpe dannebrogsflag, som Sidse arbejder på at få færdigt til 15.juni, Valdemarsdag. Maleriet bliver til på opfordring og er en del af den fejring, som finder i 800 året for at Dannebrog, ifølge sagnet, faldt ned fra himlen og indgød nyt mod til soldaterne på slagmarken. Sidses version af flaget er ikke et skønmaleri, tværtimod er det som om der er en modbevægelse i billedet, på nudansk ville man sige, at billedet ud over sin fysiske ramme har kant.

Med udgangspunkt i maleriet taler vi om at det uperfekte er interessant, fordi det tillader beskueren at gå på opdagelse ind i maleriet og få øje på en merbetydning gennem de sprækker, som maleriet lader stå åbne.

På Sidses hjemmeside (sidsefriis.dk) kan man læse følgende: ”Mit kunstneriske udtryk spænder vidt, fra nære, ikoniske rids til udstrakte, farverige flader. Det at skabe er et vilkår, et behov, en drift. De store malerier er drevet af det groteske og absurde i tilværelsens verden, som den udfolder sig på det indre og ydre plan. Jeg forsøger at forstå den verden, der på en og samme tid definerer mig og som jeg definerer. Kunsten er for mig en spejling og forvrængning af oplevede livsformer, fyldt af en kontinuerlig vekslende puls af diversitet og interaktion. Et færdigt billede er derfor aldrig helt færdigt, men et valgt punkt i en konstant bevægelse.”

Ebba

Som kunstner er Sidse således helt på linje med filosofien om flux, formuleret for 2500 år siden af den græske filosof Heraklit med sit udsagn om at "alting flyder". Om foranderlige processer i konstant udvikling, hvor det er kreativitet og foranderlighed, der udgør verdens struktur.

Sidse startede som så mange andre kunstnere med at tegne. Der var meget til at pirre fantasien i morfarens kælder. Han var typograf og i sin kælder havde han alverdens spændende ting for et barn at se på, masser af blade og magasiner, guldfisk og orkideer og sine skulpturer, som Sidse ikke brød sig rigtig om, de manglede noget æstetik. Sidse var et introvert barn, og som så mange unge kæmpede hun med at finde sig selv og en vej i livet. Det blev via Den internationale Efterskole og Andebølle Ungdomshøjskole, samt en uddannelse som fysioterapeut og efterfølgende job i Grønland i flere år. Sidse er et søgende menneske, og det var først da hun var i 20'erne at hun begyndte at tage sig selv seriøst som kunstner. Nu er ambitionen at blive anerkendt via en af de censurerede udstillinger, og hun har netop sendt et værk til bedømmelse på en sådan.

Hun har været elev hos maleren Hans Christian Rylander i 6 år, og her kommer vi ind på et andet spændende emne, nemlig at have sit eget unikke kunstneriske udtryk. Det kan være svært i et lærer/elevforhold,

Dråber

hvor man jo som kunstner er i en form for sidemandsoplæring. Det kan også være svært ikke at lade sig påvirke af andre kunstnere. Vi taler om en fælles beundring for Per Kirkeby, især hans landskabsbilleder fra Grønland, måske er det indflydelsen fra disse billeder på nethinden der gør, at Sidse ikke maler landskabsbilleder. Talen falder naturligt på andre malere, som Sidse beundrer, først og fremmest Frida Kahlo, Daniel Richter og Hundertwasser.

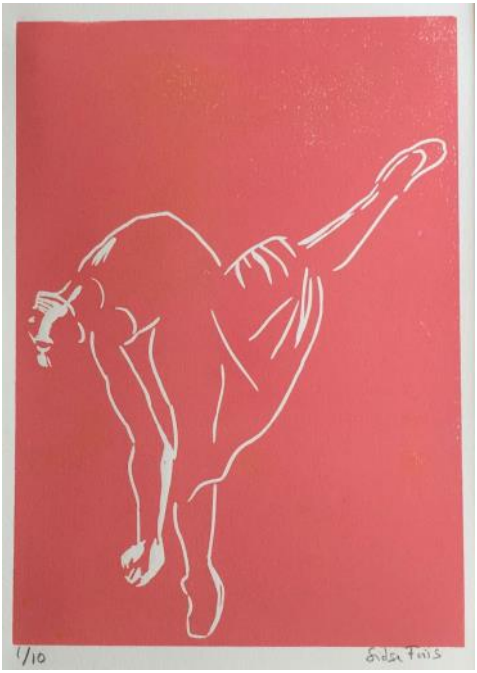

Vi taler om den kunstneriske proces og Sidse siger: ”jeg er ret vild med bundne opgaver, begrænsningen er en gave. Når jeg f.eks. arbejder med et portræt, må jeg fornemme personens personlighed og glød. Jeg kan udarbejde et portræt, som jeg er tilfreds med, men så går der et par dage, og så ser jeg alle fejl og er nødt til at ændre det. Nogle gange med en total overmaling.

Billederne skal ofte ligge og modne, før jeg kan gå videre med motivet. Dette kan tage laaaang tid. Når jeg så kommer i gang igen, kan jeg have nogle frygtelige kampe med billedet før det lander. Og det kan også hænde, at billedet bliver overmodent og overgjort. Så må det tages derfra”.

Sidse er som sagt også grafiker, og det blev en anden grafiker der forløste den side af hende, simpelthen ved at kunne se på hendes værker, at hun havde evner som grafiker. Sidse siger: ”jeg fanger motiver alle steder, det kan til tider være en hjerne tsunami. Jeg ved ikke helt hvordan der er plads til alle ideerne og heldigvis er det ikke alle ideer, der bliver til noget!”

Jeg bemærker nogle flotte grafiske tryk med en danser og Sidse fortæller om sin fascination af dansens væsen, beherskelsen af kroppen og intimiteten mellem dansende. ”De fleste af mine grafiske værker er monotryk, og mange motiver går igen i forskellige sammenhænge, ligesom livet, ikke?”

Jeg snitter et billede eller et motiv og trykker derefter. Måske er det vellykket første gang, måske skal der arbejdes mere med formen.

Det er altid magisk at løfte papiret fra det første tryk, og det næste og så fremdeles, hver farve og hvert tryk er

et lille eventyr. Jeg tror et ud af ti tryk er vellykket. Resten ligger og koger i skufferne. Indimellem bliver de taget op, kigget på, og vurderet, revurderet og måske kommer de til at indgå i nye sammenhænge. Mine tryk er blevet godt modtaget fra flere gallerier, senest i Tversted tæt på Skagen.

Hvert efterår afholder Sidse udstilling i sit galleri, hvor hun udover egne værker præsenterer nye kunstnere. Der afholdes også workshops i huset/galleriet for kreative mennesker, der har lyst til at lære at snitte og trykke linoleumsplader. "Der arbejdes med linoleum i fokuserede åndedrag", som der står i forhåndsomtalen. At have værksted i sin dagligstue er dog ikke problemfrit, og senest har hun fået et lille værksted i Præstø, fordi det som Sidse siger "er vigtig for mig at kunne adskille min arbejdstid som kunstner fra det at være hjemme, hvor alting hele tiden er til rådighed".

Som billedkunstner ser Sidse både helheder og fragmenter, lys, skygge, lyd og alt det der skaber en stemning i et rum. Der er meget æstetik og ro i Sidses stue, selv om hun helst ville flytte rundt på bordet og et stort skuffedarium. Sidse går også meget op i bæredygtighed. Hun genbruger lærreder, så det kan hænde, at et der efterspørges et billede som ikke længere er til salg, fordi det er malet over! Hun er også typen der bruger sine farvetuber helt op.

Sidse er for resten også en glimrende fotograf. Det ser vi tit på både Jungshoved og Stavrebys Facebook sider. F.eks. sidste vinter, hvor vi sneede inde.

Jeg spørger til sidst ind til de forskellige billeder med ordet "pyt" og Sidse siger: "det er vigtigt at kunne sige pyt til sig selv", og jeg tolker det sådan, at det simpelthen går ud over livskvaliteten, hvis man ikke kan sige pyt. Pyt kan minde een om, at man ikke er verdens centrum. Det kan jeg kun være helt enig i, og så tøffer jeg hjem igen ad Stavreby Strandvej.♦

Kirsten Thomsen

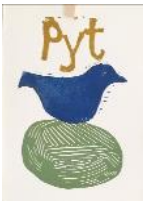

LØVFRØPROJEKTET VED RONEKLINT

En lille ny løvfrø, der lige er gået på land, siddende på en snerleblomst.
Fotograferet af Henrik Bringsøe ved den lange gangsti i kanten af Svend-Erik Jensens ejendom.

Bøndernes Eghoved er navnet på et naturområde vest for Roneklint. Det blev fredet i 1926. Vi ved, at der var løvfrøer i gammel tid – de er registreret der i 1927 og 1945, foruden flere steder øst for Roneklint. Men fra omkring 1950 har bestanden på Bøndernes Eghoved været helt isoleret fra andre. Igennem første halvdel af 1980erne var der mange løvfrøer, men så gik det pludselig tilbage, og i 1989 var antallet af hanner nede på 5 -6 stykker. Samtidig var løvfrøen også tæt på at uddø på de øvrige to andre resterende steder på Sjælland.

Løvfrøen er en smuk, lille lysegrøn frø uden pletter. Om dagen klatrer den op i buske og urter, det vil sige, at den sidder oppe i løvet – deraf navnet løvfrø. Her er den godt camoufleret og svær at få øje på. Om aftenen i yngletiden (fra sidst i april og to måneder frem) vandrer hannerne ned til ynglevandhullerne, hvor de kvækker kraftigt – lyden kan høres i hvert fald 1 km væk.

Bestanden på Bøndernes Eghoved blev reddet i sidste øjeblik, dels ved at det vigtige vandhul blev oprenset, og dels ved at jeg indsamlede og opdrættede æg. Fra 1989 gik bestanden frem, og den nåede et højdepunkt på ca. 135 kvækkende hanner i 1998. Derefter gik det langsomt tilbage igen. Der havde lige fra 1989 været problemer med yngelens overlevelse på grund af indavl, og efter ca. 2005 blev der en vigende tendens

i bestanden, nok forstærket af indavl. Til sidst var bestanden nede på 20-25 kvækkende hanner.

Inden da havde ukendte personer udsat løvfrøer herfra på Knudshoved Odde vest for Vordingborg. Vi fik lavet DNA-undersøgelser, der entydigt viste, at de løvfrøer, der nu var dukket op her, stammede fra Bøndernes Eghoved. Bestanden på Knudshoved har klaret sig bedre end den oprindelige bestand, har bredt sig over adskillige km og er nået op over 100 kvækkende hanner.

I den tidligere æbleplantage hørende til Roneklintvej 27 lavede vi i 1996 to vandhuller til løvfrøerne; men det gav ikke meget succes – der kvækkede kun 1-2 frøer nu og da. Men da Svend-Erik Jensen overtog ejendommen fra sin fætter, skete der mere. Der blev opnået støtte fra Den Danske Naturfond til et større projekt, med gravning af mange nye vandhuller både på den ejendom og på naboejendommen. Samtidig skete der opdræt af løvfrøer dels fra Bøndernes Eghoved dels fra den udsatte bestand på Knudshoved. Knudshovedfrøerne var et vigtigt bidrag til at nedsætte graden af indavl. Der blev opdrættet og udsat mange hundrede små løvfrøer i 2016 og i 2017. Yderligere skete der det, at Skippergården i Roneklint skiftede ejere, og de nye ejere var med på at lægge den store mark, der grænser op til Bøndernes Eghoved, ud til græsning. Her blev der så også gravet vandhuller. Løvfrøer er to år om at blive voksne og kønsmodne. Og ganske rigtigt –

Kvækkende han af løvfrø, med kvækkeposen pustet op. Foto Henrik Bringsøe.

to år efter udsætningerne kvækkede der pludselig mange flere løvfrøer end før. I 2018 var der i alt op mod 80 kvækkende hanner – jeg ledte en aftenekskurison, hvor deltagerne havde lejlighed til at se og høre dem. I 2019 var der endnu flere – jeg har talt omtrent 200 kvækkende løvfrøer i hele området, og ved starten af sæsonen har Flemming Kruse hørt endnu flere. De har nu bredt sig så meget, at de er i næsten samtlige de vandhuller, der er gravet til dem. De har bl.a. også koloniseret de fire vandhuller, der blev gravet syd for Roneklintvej (omtrent syd for Roneklintvej 18). I alt har de i 2019 kvækket i mindst 17 forskellige vandhuller.

Et af de bedste steder at se og høre løvfrøerne er de to vandhuller, der er gravet lige ved siden af det nyanlagte shelter. Det kan nok blive svært at falde i søvn i shelteret i maj-juni måned på grund af larmen fra løvfrøerne.

Alt i alt er projektet indtil nu en kæmpesucces. Den lokale løvfrøbestand, som længe har skrantet, er nu helt oppe i gear igen, så vi kan tro

på, at den overlever langt ud i fremtiden. Det vil være interessant at følge, om frøerne også breder sig til andre steder i omegnen – da løvfrøerne sidst var talrige, omkring 1998, blev enkelte set så langt væk som Lundegårde (men de kvækkede ikke der). Jeg hører gerne om det, hvis nogen opdager løvfrøer andre steder. Man skal dog ikke forveksle dem med de meget mere almindelige grønne frøer, som kan leve i mange typer af vandhuller, og som kvækker både om dagen og natten (mens løvfrøer næsten kun kvækker om natten).

I det projekt, der blev støttet af Den Danske Naturfond, indgik også hjælp til andre dyrearter. I området lever foruden løvfrøen også grøn frø, springfrø og spidssnudet frø. Sidstnævnte var ekstremt tæt på at uddø – på hele egnen kunne kun opdrives to æglæggende hunner – men de mange nye vandhuller + flytning af æg har formentlig hjulpet dem til at overleve. Derudover er det håbet at gavne en lillebitte lokal bestand af markfirbenet. Og endelig er der lavet en såkaldt "flagermusekælder", hvor flagermus kan flyve ind og overvintre. Foreløbig er der ikke set nogen flagermus derinde – der går nok nogle år, inden de første flagermus finder stedet.

Endelig er der også sket driftsændringer, som har gavnet nogle sjældne arter af planter.

Hvis nogen gør interessante nye observationer af løvfrøer, markfirben eller andet, hører jeg gerne om det.♦

Kåre Fog<Kaarefog@teliamail.dk>

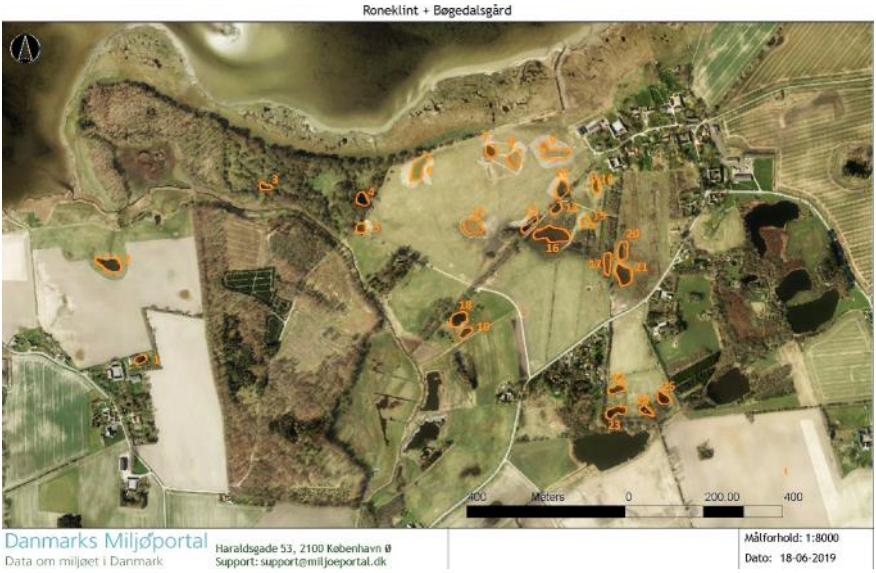

Kortet viser 25 vandhuller, der er oprenset eller gravet til løvfrøer. I år har der kvækket løvfrøer i 19 af dem

STAVREBY HAVN ÅLEUDSÆTNING

Den 19. juni modtog fritidsfiskerne i Stavreby Havn v. Rene Bonde 4000 stk åleyngel.

Åleudsætningerne er fordelt på de forskellige kredse/foreninger i landet. Vores forening Bøgestrømmen/ Præstø Fjord deltes om udsætninger i henholdsvis Præstø Fjord og Bøgestrømmen. Det er EU-tilskud og penge fra fritidsfiskernes fisketegn, der finansierer udsætningerne.

Vores 4000 ål blev modtaget i Stavreby Havn i to flamingo kasser med 2000 stk. i hver kasse. Vi hældte dem ned i en stor balje, så de var nemmere at arbejde med.

Ålene var 13 cm lange og svømmede rundt i noget skumlignende. De kan ikke overleve i vand under transporten (bruger vel ilten i vandet?). Denne transport (varevogn med trailer) kom fra et åleopdræt i Sønderjylland, og de oprindelige glasål var fanget i Spanien!

Ålene blev nænsomt udsat i Bøgestrømmen på steder, hvor der var god begroning og dybde.

Mågerne var parat, men ålene søgte lynhurtigt mod bunden og kun et par stykker blev spist.

Mærkede ål i samme størrelse, som tidligere er udsat i Karrebæk Fjord, er blevet genfanget og har vist en tredobling i vægt og længde på kun et år! Vi håber, at de kan gøre det samme her – der er jo masser af føde – hvad med lidt kutling?

Karsten Elm

NYT FRA FORSAMLINGSHUSET

Så fik vi topkappet de sidste bøgekroner. Det var dejligt. Så falder de ihvertfald ikke ned i hovedet på nogen, eller ned i bygningerne. Vi lader nogen af stammerne stå, så man kan følge nedbrydningen af sådan en stor træstamme. Hvis de skulle blive til fare for nogen eller noget , bliver de fældet. Resten af kronerne rydder vi op i til vinter.

Så har vi haft vores fantastiske Loppemarked. Vi maser faktisk med det loppmarked hele året, og den første uge i juli stiller vi telte op ved forsamlingshuset. Vi får sorteret de forskellige ting og puttet dem ind i de forskellige telte. Inde i forsamlingshusets sale har vi diverse porcelæn, køkkenting og glas, som sirligt bliver vasket af og stillet op i den store sal. I den ene lille sal har vi elektronik, som i løbet af ugen bliver prøvet af. I den anden lille sal er der nips, juleting m.m. Alt dette er et kæmpe arbejde, som ca. 50 personer er med til op til anden lørdag i juli. Uden alle de ildsjæle ville det ikke kunne lade sig gøre, så tusind tak for hjælpen allesammen!

Lørdag morgen bliver der disket op med et overdådigt morgenbord, som bliver sponseret af Jungshovedtømreren. Tusind tak for det! Kl. 09.00 bliver snoren klippet, og folk strømmer ind for at se, om de kan gøre et godt køb. Lions Klub kom igen i år for at sælge 25 kr.-lodder. For hvert lod, der blev solgt, lagde Lions 25 kr. oven i. Det er flot, så tusind tak for det. Kl. 14.00 er salget færdigt, men bestemt ikke arbejdet. I år fik Jungshoved Købmandsgård lov til at rydde det sidste, så vi håber, at de også får glæde af de dejlige "loppesager".

I år havde vi som vanligt vores "himmelske køkken", som laver de dejligste flæskestegssandwich og grillede pølser. Desuden bliver der solgt øl, vand, vin og kaffe i løbet af dagen. Om aftenen er der mulighed for at få en ret mad og drikkelse. Det er selvfølgelig kun for dem, som har været med til at arbejde.

Beløbet, som vi fik ind på "lopper" blev i år til 36.521,50 kr. Vores swipstik blev vundet af Ragnhild, som hjalp sin mor i det "himmelske køkken". Dagen efter mødte vi op og fik ryddet det sidste op på rekordtid. Så igen i år blev loppemarkedet en stor succes. Tusind tak til alle som hjalp os. HUSK! at vi har generalforsamling sidst i oktober.

Med venlig hilsen,

Morten Larsen

Ideerne blomstrede på byfornyelsesmøde

Skolen var godt fyldt op til borgermøde nr. 2 om byfornyelsen, og der var en spændt forventning til de fem arbejdsgrupper, der siden borgermødet i marts har arbejdet med at samle ideer i den første fase af byfornyelsesprojektet "Jungshoved – den blomstrende halvø".

Arbejdsgrupperne var nok også spændte på modtagelsen, men kunne snart slappe af til stort bifald fra salen.

Efter en kaffepause var der lejlighed til at tale med de enkelte arbejdsgrupper, og her kom der mange interesserede spørgsmål og kommentarer frem.

Næste fase bliver den mere tekniske projektering og budgetlægning i samråd med kommunens fagfolk. Det sker i flere etaper, hvor Landsbyhave og Vejflora ligger først af hensyn til plantning allerede i efteråret 2019. De endelige forslag til Landsbyhave og Vejflora præsenteres på det næste borgermøde torsdag 12. september.

Folkeparken

Folkeparksgruppen lagde for med at fortælle om de snesevis af ideer, der var kommet frem til brug af den østre boldbane. Da både arealet og budgettet er begrænset, foreslog gruppen at prioritere 5 ideer, der tilsammen tilgodeser både børn og voksne under temaet Eventyrlig Natur:

•Naturlegeplads

•Bålhus/madpakkehus/shelter

•Kælkebakke

•Amfiscene, kombineret med kælkebakken

•Frugtlund Folkeparken er nok det

mest komplicerede delprojekt, blandt andet på grund af de krav, der er til sikkerhed på legepladser. Derfor har kommunen allieret sig med land-

Et af gruppens mange eksempler på robuste naturlegeredskaber

skabsarkitekter fra firmaet ETN, der har erfaring som professionelle rådgivere fra lignende projekter. Rikke Cora Larsen og Sille Hedvig Wilhelm Clausen fra ETN deltog også i diskussionen efter pausen, hvor der kom mange gode ideer frem til indretning af parken, fx om adgangsveje, om at skabe kik til kirken, om plads til forældre og bedsteforældre, om at bruge planter hjemmehørende på Jungshoved.

Landsbyhaven

Landsbyhavegruppen havde arbejdet meget med ideer til at gøre den lidt forblæste brakmark bag Købmandsgården til et indbydende samlingssted for lokale og gæster på Jungshoved. Frivillige har allerede pløjet jorden et par gange, som mange sikkert har set. Nu er håbet at få tilrettelagt det tunge arbejde med anlæg af stier m.m., så der kan inviteres til store plantedag i efterårsferien.

Vejflora

Arbejdsgruppen har arbejdet med forslag til, hvordan Jungshoved by kan forgrønnes og forskønnes, så der skabes en god stemning i byen og grundlag for bedre biodiversitet. De mange gode ideer er foreløbig kogt ned til 8 konkrete forslag:

1. Byporte m.m., der minder om at afpasse hastigheden hele vejen fra forsamlingshuset
2. Vandværket 'pakkes ind' i grønt
3. Mere grønt liv ved Købmandsgården
4. Grønt hegn omkring skolegården
5. Ændre vandbassinet på Mislehøjvej til et rekreativt område
6. Blomsterrabatter i byen med hjemmehørende blomster
7. Flere træer langs byens veje
8. Beplantning ved TDC-bygningen

Gavlmaleri

Arbejdsgruppen havde samlet ideerne til indhold under overskrifterne Natur, Historie og Turisme/ Aktiviteter.

Der er allerede 'høstet' mere end 50 ideer til indholdet af de kommende gavlmalerier på Købmandsgårdens vest- og østgavl. Så der er rigeligt at tage fat på, når der i løbet af vinteren tilknyttes en kunstner, der sammen med arbejdsgruppen skal lave et skitseforslag til gavlene.

Rekreative ruter

Arbejdsgruppens opgave er:

at udvide Sjællandsleden med Jungshoved

ved at knytte eksisterende ruter og stier på den regionale vandrerute Sjællandsleden

i samarbejde med Jungshoved Lokalråds Tur- og Naturudvalg

samt udarbejde en turfolder til Jungshoved.

Arbejdsgruppen præsenterede 5 konkrete forslag

Opsætte Infoskab til Jungshoved By som i øvrige byer på Jungshoved med vandreruter fra Jungshoved By

Beskrive 6 nye ruter fra Jungshoved By, som kobler halvøens øvrige landsbyer til Jungshoved by

Beskrive en udvidelse af vandreruten Sjællandsleden med en rute Jungshoved Rundt

Beskrive seværdige steder på ruten

Koble Jungshoved på panoramacykelruten Eventyrlig Idyl og Berlin-København-cykelruten

Til den skiltede rute Sjællandsleden havde gruppen først udarbejdet et ønskeforslag med ruten tættest på kysten – som udgangspunkt for dialog med de lokale lodsejere. Herunder ses den rute, der pr. 1.7. vurderes mest realistisk – den endelige rute er altså ikke besluttet endnu.

Spørgsmål og kommentarer til projektet?

Man kan læse mere om ideerne i oplæg og referat på hjemmesiden https://jungshoved.net/byfornyelse/.

Her kan man også finde lokalrådets kontaktpersoner i de enkelte arbejdsgrupper:

Folkepark og Landsbyhave: Torben Stade (22 78 59 70) og Valborg Schubert (21 70 39 14)

Vejflora: Henning Delf Nissen (40 38 39 81)

Gavlmaleri: Allan Capion (42 24 71 83)

Rekreative ruter: Lise Jacobsen (24 45 31 47)

NYT FRA LOKALRÅDET

Borgermøde nr. 3 om By-fornyelsen

Torsdag 12. september kl. 19-21.30 Jungshoved Skole

Dagsorden:

Landsbyhaven, endeligt forslag

Vejflora, endeligt forslag

Nyt fra arbejdsgrupperne

Vi ses på vej mod et endnu grønnere og skønnere Jungshoved!

Jungshoved Lokalråd

Borgermøde nr. 4 om By-fornyelsen

Mandag 18. november kl. 19-21.30 Jungshoved Skole

Dagsorden:

Folkeparken, endeligt forslag

Gavlmaleri, arbejdsgruppens forslag

Nyt fra arbejdsgrupperne

Vi ses på vej mod et endnu grønnere og skønnere Jungshoved!

Jungshoved Lokalråd

Høring af forslag om biogasanlæg

Der var stort fremmøde af både borgere og politikere til borgermødet 13. juni, hvor Vordingborg Kommune orienterede om forslag til Lokalplan for Biogasanlæg Lynggården og tilhørende forslag til ændring af Kommuneplanen. De to planforslag kan findes på hjemmesiden Jungshoved.net under Nyheder.

På baggrund af borgermødet har Lokalrådet sendt høringssvaret nedenfor til Vordingborg Kommune. Høringsperioden sluttede 27. juni, og de indkomne høringssvar ventes behandlet af Vordingborg Kommune i august-september. Lokalrådet følger sagen med interesse.

Høringssvar til Kommuneplantillæg nr. 33 og Lokalplanforslag T.04.01.01 Biogasanlæg Lynggården

Jungshoved Lokalråd arbejder i samråd med Vordingborg Kommune på at udvikle lokalområdet i overensstemmelse med Vision, Mål og Handlingsplan i den vedtagne LUP (Lokal Udviklings Plan), herunder specielt den overordnede målsætning: At fremme en bæredygtig omgang med Jungshoveds varierede natur.

Som et bidrag til Vordingborg Kommunes grønne omstilling ser vi gerne at det lokale landbrugs biprodukter udnyttes i et biogasanlæg, hvis det sker miljømæssigt forsvarligt.

Men vi finder det i modstrid med både plan- og miljøhensyn at åbne for import af større mængder bioaffald til et af kommunens mest sårbare naturområder.

På den baggrund kan Lokalrådet ikke anbefale hverken planforslag eller anden lovliggørelse, før der er sikret en klar beskyttelse af miljøet, herunder en klar beskyttelse mod yderligere tung trafik i lokalområdet.

Begrundelserne er:

Trafik

A-Lokalområdet er allerede belastet af tung trafik til/fra såvel svineproduktion som biogasanlæg på Lynggården.

B-Det lokale vejnet er ikke egnet til at bære denne eller yderligere tung trafik. F.eks. er der ingen adskillelse af bløde trafikanter, og vejene er allerede tydeligt beskadiget af tung trafik

C-Yderligere tung trafik vil direkte modarbejde vision, mål og initiativer i LUP for Jungshoved, herunder især:

I Modarbejde den overordnede vision om Jungshoved som et attraktivt sted at bo for aktive familier og pensionister, der værdsætter det sunde liv midt i naturen. En vision, der også danner forudsætning for det igangværende statsstøttede byfornyelsesprojekt.

II-Modarbejde det overordnede mål om at fremme bæredygtig omgang med Jungshoveds varierede natur og kulturminder. Et mål, der blandt andet kræver tryg adgang for cyklister og vandrere.

III-Modarbejde effekten af de konkrete forslag til tryghed i trafikken (om trafikdæmpning, bløde trafikanter mm), der allerede er udarbejdet i samråd med Vordingborg Kommune.

IV-Modarbejde hele det igangværende byfornyelsesprojekt, der i høj grad sigter mod at trække natur, liv og miljø ind i Jungshoved By.

V-Modarbejde vore bosætningsinitiativer, der blandt andet sigter mod at tiltrække endnu flere børnefamilier til Jungshoved.

Grundvandsbeskyttelse

A-Området er i kommunens egen Grundvandsredegørelse 2018 udpeget som et højrisikoområde, som kommunen er forpligtet til at sikre mod fare for forurening.

B-At der ifølge forslaget p.t. ikke er konstateret miljøfremmede stoffer i grundvandet udgør ingen sikkerhed mod forurening.

Planmæssig sammenhæng

Arealet udlægges i forslaget til et selvstændigt biogasanlæg uden nogen planmæssig tilknytning til landbrugsproduktionen, hvilket;

I-er unødvendigt i forhold til ejerens erklærede formål om at udnytte biprodukter fra eget landbrug i en cirkulær landbrugsdrift

II-er i modstrid med de planmæssige rammer for Åbent Land,

III-øger risikoen for trafik- og miljømæssig belastning med importeret bioaffald.

Selve forslagene til kommuneplan og lokalplan er præget af mange interne uoverensstemmelser, f.eks. er beslutningen om at fastholde nuværende byggehøjde ikke konsekvent indarbejdet.

Miljøvurdering

Den foreliggende miljøvurdering er helt utilstrækkelig, fordi den bygger på højst usikre antagelser om:

I-brug af egne biprodukter

II_påvirkningen af grundvandet

Skal Jungshoved fortsætte den lovende udvikling vi er inde i, forudsætter det som minimum:

1. at der udarbejdes en fyldestgørende miljøvurdering på alle punkter, herunder worst case scenarier, der blandt andet tager højde for trafik både i forbindelse med landbrug, svineproduktion og biogasanlæg,
2. at der på dette grundlag indarbejdes en klar beskyttelse mod belastning fra tung trafik i planforslagene, for eksempel ved at ekstern tilførsel/bortkørsel af biomasse be-

grænses til det absolut nødvendige,

3. at konsekvenserne af den nødvendige trafik afhjælpes gennem tilpasning af veje, ruter og hastigheder i samråd med borgere og Lokalråd,
4. at der sikres en overbevisende beskyttelse af drikkevand, grundvand og vandmiljøer.

En seriøs behandling af ovenstående vil kræve væsentlige ændringer af begge forslag og en ny høringsrunde, som vi ser frem til at deltage i. ♦

Med venlig hilsen

Jungshoved Lokalråd

BORGERNÆRT POLITI

Den tidligere så kendte landbetjent er afskaffet.

Politikredsene er blevet omstruktureret, og hele ordensmagten er blevet reformeret. Det skulle have været en forbedring af servicen fra politiet, men med politireformen gik intentionerne desværre ikke i opfyldelse.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi inviterede lokalrådet til at sende en repræsentant til et orienterende møde. Mødet blev afholdt på politistationen i Vordingborg 18. december sidste år. Da lokalrådet endnu ikke havde drøftet initiativet, besluttedes det blot at sende en observatør. Ved mødet forklarede en lokalbetjent, hvad det hele vil gå ud på.

Ved politireformen er der jo sket det, at politikredsene er blevet lagt sammen, så lokalkendskabet mulgvis ikke er helt opdateret. For at råde bod på det beder politiet om, at beboerne er opmærksomme på uregelmæssigheder.

Som betjenten udtrykte det:

"det vi ved, kan vi reagere på, men får vi ingen oplysninger, ved vi ikke, hvad vi skal kigge efter, når vi er i området."

Anmeldelse af ulovligheder, eller kriminelle handlinger skal stadig anmeldes ved at ringe 114

Efterfølgende drøftede lokalrådet initiativet. Det blev besluttet, at lokalrådet ville støtte initiativet og udpege en person, som beboerne kan tage kontakt til, hvis de oplever noget, de er utrygge ved.

Samtidig blev det mig, Henning, der kom til at stå for kontakten til lokalpolitiet.

Mine kontaktinformationer er:

Henning Delf Nissen

Mislehøjvej 4

Telefon: 40383981

Mail: grystenshus@ymail.com

Velkomstmøde for nye beboere på Jungshoved

Det vil glæde lokalrådet at se nye beboere på

Jungshoved til et eftermiddagsmøde på Jungshoved Skole,

Jungshovedvej 46, 4720 Præstø:

Søndag 29. september kl.14.00.

Lokalrådet byder velkommen og fortæller om de mange muligheder på Jungshoved.

Der vil være mulighed for en guidet tur rundt på halvøen med delebussen Frøen.

Der serveres kaffe/te/saft og kage.

Vi håber at se jer

Tilmelding til lisejacobsen1@gmail.com

eller 24 45 31 47 senest 26. september, tak.

Venlig hilsen p.v.a lokalrådet

Udvalget vedrørende turisme og bosætning

Jungshoved – et sving ud i naturen

Alle er velkomne på ture i efteråret:

LØRDAG D.5.OKTOBER, KASTANJEDAG:

Børnefamilietur med "Jungshoveds børn"
En tur til Dalen v. Hotel Frederiksminde i Præstø for at samle kastanjer
og tager derefter på Jungshoved skole for at lave noget af/med kastanjerne
Mødested: P-pladsen v. Dalen i Præstø
Mødetid: Kl.10.00
Medbring: Madpakke og ting til den kreative proces.
Tilmelding sen. 3.10 til Tina 25 38 81 28. Se mere på facebookgruppen Jungshoved Børn.

Traveture- vi går ad nye og gamle ruter:

ONSDAG D.9.OKTOBER

En tur til Slotsbanken og det åbne land
Mødested: Jungshoved skole
Tid: Kl.13.00
Længde ca. 5 km.

ONSDAG D.20.NOVEMBER

En tur gennem skoven Det Øde og landsbyen Tjørnehoved
Mødested: Jungshovedvej vest for dæmningen, ved markvejen til Ræveholms mose.
Tid: Kl.13.00
Længde ca. 5 km.

ONSDAG D. 4.DECEMBER

En tur gennem Bønsvighoved skov.
Mødested: Bønsvig By v. transformatortårnet
Tid: Kl. 13.00
Længde ca. 4 km.

Flere ture efter jul, se mere i næste blad. Du kan også finde turene på www.jungshoved.net
Tilmeld dig gerne til Lise sms 24 45 31 47 eller mail: lisejacobsen1@gmail.com
På gensyn og venlig hilsen Tina, Marianne, Bent, Torben og Lise
Jungshoved Lokalråds Tur- og Naturudvalget

NYT FRA PENSIONISTFORENINGEN

Nu skal vi til at se på, hvad vi har på programmet resten af året. Men først lidt om vores ture til Bakken og Ærø.

I år var vi med på Ørslevs opsamlingsture til Bakken. Det gik godt. Blev afhentet som vi plejer. Vi var 17 denne gang, så nu må vi se, om vi skal afsted igen. Det er jo sidste gang, at Ulf Pilgård er med i revyen, så der er måske nogle, der gerne vil opleve hans sidste optræden?

Foto: wikimedia.org/

Den 21. maj var vi 72 på tur til Ærø. Der var en del opstartvanskeligheder som følge af, at rejsen var bestilt hos Ørslev, mens det var en bus fra Egons Turistfart, der skulle køre for os. Den lovede morgenkaffe fik vi ikke, så det var lidt tørt med rundstykket. Der var heller ikke drikkevarer i bussen. Vi nåede lige færgen, og Lene fra Ørslev havde sørget for, at der var gratis kaffe om bord. Ærø er virkelig en skøn ø, og resten af programmet var helt i top. Egons har beklaget og undskyldt.

Vores efterårstur til Bordesholm måtte vi desværre aflyse p.g.a. for få tilmeldte. I stedet for har vi arrangeret en endagstur til TV2 i Odense 20. august. Turen blev udsolgt på 14 dage! Dejligt at det er Fladså Turist, der skal køre for os. Der er den store fordel ved Fladså, at de kører ved minimum 30 tilmeldte - i forhold til Ørslev, der siger 45-50.

Fredag 20. september har vi høstfest. Kristian, der spillede sidste år, kommer igen. Tilmelding til Kirsten Nilsson senest 13. september mobil 29445074. Pris 250 kr.

Vores banko starter mandag 7. oktober kl. 19.00 i Forsamlingshuset.

Den 29. oktober kommer "Tøjstativet " hen på skolen og viser deres tøj. Alle er velkomne også ikke medlemmer af J.P.F.

Den 30. november og 1.december er der julemarked, hvor vi sælger gløgg og æbleskiver samt juletræer og pyntegran.

Den 6. december har vi julefrokost kl. 13, hvor foreningen er vært med mad og efterfølgende kaffe. Pris 150 kr. Tilmelding til Kirsten Nilsson på 29445074 senest 30. november.

På bestyrelsens vegne

Tonny

NYT FRA STRANDJAGTFORENINGEN

Nyt fra Præstø og Omegns Strandjagtforening

Siden sidst har vi haft vores årlige hornfiskekonkurrence fra Stavreby havn. Det var Lørdag 11. maj. Vejret var som bestilt, og folk mødte talstærkt op - 42 mand fordelt i 14 både. De allerfleste sejlede om på Faxe bugten, hvor der var masser af fisk. Ved middagstid samledes vi alle om "Kutter Lone" for at spise vores medbragte mad og drikke foreningens tre flasker brændevin.

Kl. 16.00 var der indvejning. Denne dag er der altid masser af folk på havnen. Der var masser af præmier, som var sponseret af Grizzly Outdoor (Vordingborg) og Grejbutikken (Næstved). Vi har præmier på længste fisk og swipstik på flest fisk ialt. 1. præmien (og vandrepokalen) blev vundet af Johnny (Puks bror) med 82,5 cm. 2. præmien blev vundet af Bruno (fra Tappernøje) 82,0 cm. 3. præmien blev vundet af Bjørn Madsen (Bårse) 81,5cm. Der blev fanget ialt 424 hornfisk. Swipstikket blev vundet af Lone Jørgensen. Stort tillykke til dem allesammen. Det var en pragtfuld dag.

Den 15. juni havde vi lerdueskydning på Stavreby havn. Vi havde nok årets værste lyn- og tordenvejr. Bjørn Madsen stod for lerduemaskiner og var også denne dag flugtskydningsinstruktør. Dette arrangement kunne godt bakkes bedre op - også selvom det var regnvejr. Jeg håber, vi kan få lokket Bjørn Madsen til det en anden gang. Tusind tak til Bjørn. Der blev på dagen grillet hjemmelavet medister.

Fugleskydningen var lørdag 10. august. Resultater kommer i næste blad.

Med venlig hilsen,

Morten Larsen

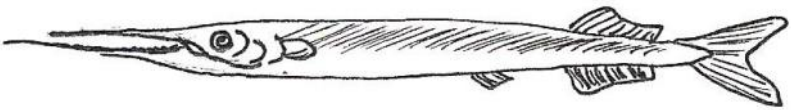

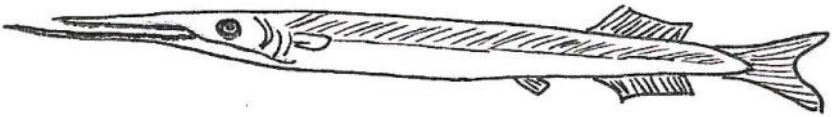

KULTURAFTEN PÅ JUNGSHOVED SKOLE

Foredrag om rytterskoler v. Finn Thorshøj med flg. titel:

"Og bygger Skoler op de Fattige til Gavn - en fortælling om Frederik IVs Rytterskoler"

Torsdag 21. november kl. 19.00 i østlokalet

Finn Thorshøj er uddannet historiker og har bl.a. undervist i historie gennem ca. 40 år. Desuden har Finn Thorshøj en hjemmeside (www.thorshoj.dk), som gennem de seneste 25 år har udviklet sig til den absolut fyldigste webside om dansk skolehistorie i 1700-tallet. Finn Thorshøj er ved at skrive en bog om rytterskolerne og havde en artikel herom i sidste nummer af bladet.

I sit foredrag fortæller Finn Thorshøj om, hvorfor netop kongehuset lod disse skoler opføre, hvordan undervisningen foregik, og hvem der underviste. Og ikke mindst vil vi se nærmere på den samfundsfunktion, som disse skoler skulle opfylde gennem den betydelige ændring af samfundet, som fandt sted i løbet af 1700-årene, og som naturligvis også fik indflydelse på undervisningen af børnene frem mod den "nye" skolelov i 1814.

Alle er velkomne. Der serveres kaffe/te og kage. Entre: 40 kr.

Stenstrup Rytterskole

Rekonstrueret rytterskole

NYT FRA SKOLEN

Forsommeren har været travl i skolen i år. Normalt er det kun lejere, der bruger skolen i denne periode, men i år har der været mange undtagelser: Borgermøder og udvalgsmøder i forbindelse med projekt byfornyelse, borgermøde om biogasanlæg og ekstra lokalrådsmøder. Hver weekend har vi haft lejere - skoleklasser, familietræf m.m., og august ser ud til at blive lige så aktiv. Dejligt, at vi har den gamle skole.

Lærerboligen er nymalet, hvilket sommerens lejere har sat stor pris på - tak til vores frivillige "malerpige" for det store arbejde.

"Vild med vilje-haven" i hjørnet af gården. Her summer af insekter

I skolegården har vores små "byhaver" med krydderurter og blomster, de store lerkrukker og den lille "vild med vilje- have" pyntet og tiltrukket masser af bier.

Oregano, røllike, krusemynte og en humlebi

Til oktober starter vi ny vintersæson med mange kendte tilbud og lidt nyt. Velkommen til et Tai-chi hold v. Carsten Jørgensen. Det er altid dejligt med nye tiltag. Der bliver desuden flere spændende foredragsaftener, sangaftener, spiseklub, syssel-sætning, motion, nye bøger på biblioteket m.m. Man kan læse om alle de gode tilbud i folderen "Det sker i vinter", som omdeles sammen med bladet.

På gensyn i skolen til et aktivt efterår.

Pva styregruppen,

Lise Jacobsen

FORENING NORDEN

Foreningen Norden inviterer til kulturaftener på Jungshoved skole:

Torsdag 10. oktober 2019 kl. 19.00

Klaus Møller og Grønland.

Med udgangspunkt i min bog "Tumit – Spor i mig af Grønland"

En rejse fra Diskoøen til Qaanaaq og fra Østkysten til Nuuk. Hør om personlige oplevelser, stederne, naturen, menneskene og den grønlandske kultur, med Jette Jørgensens smukke tegninger.

Foredrag, kaffe/te, kage/frugt:

NORDEN medlemmer 40 kr., gæster 50 kr.

ALLE ER VELKOMNE

Onsdag 30. oktober 2019 kl. 15.00

Martin Andersen Nexøs liv og levned.

Forhenværende lektor Bjørn Falck-Petersen fortæller om Danmarks internationale arbejderdigter. For 150 år siden, i 1869, fødtes i et ydmygt arbejderhjem på Christianshavn i København en dreng, som med årene skulle blive et af den internationale arbejderlitteraturs største forfatternavne og en af den marxistiske arbejderbevægelses intellektuelle bannerførere. Som far til bl.a. Pelle Erobreren og Ditte Menneskebarn var han med til at skabe både et ændret samfundssyn og et nyt menneskesyn og til at give tusinder af de svageste i samfundet en ny og stærkere selvopfattelse.

Foredrag,kaffe/te,kage/frugt:

NORDEN medlemmer 40 kr. gæster 50 kr.

ALLE ER VELKOMNE

Mandag 11. november kl. 18.50

Skumringstime om Babettes gæstebud

Anne Sofie Hansen, pensioneret lektor fra Herlufsholm, kommer gerne igen for at læse op af årets tekst og fortælle om Babettes gæstebud af Karen Blixen.

Kom og være med i verdens største højtlæsningsprojekt, når der i over 2000 tilmeldte biblioteker og andre samlingssteder over hele NORDEN, fra Baltikum i øst til Grønland i vest, læses op af sammen tekst kl.19:00 lokal tid, i stearinlysets skær, som en festlig indledning til de voksnes Nordisk Biblioteksuge 2019.

Kaffe/te,kage/frugt:

NORDEN medlemmer 40 kr. gæster 50kr.

ALLE ER VELKOMNE

Fortsættes side 41

Søndag 1. december 2019 kl. 15.00 i Jungshoved kirke

Julekoncert med det grønlandske kor NANOOK

Det bliver en stor oplevelse at høre de smukke sangstemmer.

Efter koncerten indbydes alle til grønlandsk kaffemik i Rejsestalden.

Koncert og kaffemik: 50 kr. Beløbet går til udsatte grønlandske børn.
ALLE ER VELKOMNE

SPISEKLUBBEN

SPISEKLUBBEN PÅ JUNGSHOVED SKOLE

Velkommen i spiseklubben. Vi glæder os til at se nye som gamle gæster.

- De tre næste gange bliver: 3.10., 14.11. og 5.12. Alle dage er torsdage.

Man kan komme og spise fra kl. 17.45 til kl. 19.00. Køkkenet lukker kl. 20.00.

- Den 14.11. byder vi velkommen til aftenens gæstekok, Dorte Grau Hansen fra Jungshoved Kro.Prisen for et måltid mad er 60 kr. pr. voksen og 30 kr. pr. barn (4-12 år). Børn under 4 år er gratis.
- Den 10.10. og 5.12. serveres foruden hovedretten også en dessert, fremtryllet af dessertkokken Merete Larsen.

Til maden serveres vand. Øl, sodavand og vin kan medbringes.

Deltagerantallet er max. 50 personer pr. gang.

Venlig hilsen,

Kurt og Knud

Tilmelding til: Knud Jacobsen, Ambæk Mark 10, tlf. 22 21 55 25 eller pr. e-mail til: knudjacobsen@gmail.com Husk tilmelding i god tid. Tilmelding foregår igen efter først til mølle-princippet.

Tur til H.C. Andersens Verden

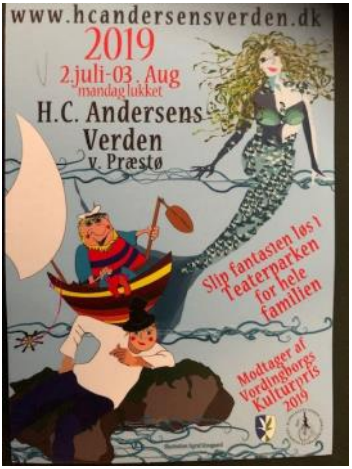

En dejlig sommerdag i juli besøgte mine to børnebørn og jeg H.C. Andersens Verden her på Jungshoved. Freja på otte og Micas på seks år ville gerne med, for det lød da lidt spændende og anderledes!

Teaterparken har åbent kl. 11-15. Ved indgangen bliver vi budt velkommen af to unge mænd, klædt ud som prinsesser, og børnene kom lige til at fnise lidt, for det var da morsomt, og selveste H.C. Andersen med høj hat mødte vi også. I det fjerne får vi øje på nogle geder i en indhegning, og der ville børnene hen allerførst. Der var også de kæreste små gedekid at kæle med, så vi tilbragte lang tid her.

Vi skulle jo også se teaterstykket "Kejserens nye klæder" og fandt os en god plads. To mænd spillede alle rollerne, og de gjorde det så godt og fantastisk. De tryllebandt både børn og voksne og fik os alle sammen til at grine! De var bare SÅ dygtige. Stor ros til dem.

Der er en dejlig og rolig stemning i teaterparken, som er bygget op med træhuse og tårne. Efter forestillingen brugte vi tiden på leg og udklædning. I en stor lade fyldt med forskellige kulisser og med så mange flotte kostumer, at de næsten ikke var til at tælle. Det var bare lykken at få lov til at være cowboy, pelikan, konge eller prinsesse. Udenfor fandt Micas et lille hus med ridderudstyr - brynjer, sværd, hjelme og sågar en legekammerat ! På ægte riddermaner kæmpede og svedte de i lang tid.

Med et sidste besøg hos gederne og på legepladsen sluttede vores besøg i Teaterparken. Vi kunne også have brugt tid i det kreative værksted og til eventyrfortælling, men det nåede vi ikke. For os blev denne dag i H.C. Andersens Verden en rigtig dejlig dag med teater, hygge og nærvær.

PS. Læs selv mere på

www.hcandersensverden.dk

Lena Pedersen, Stavreby

Fra forestillingen om Den lille Havfrue. En af årets mange forestillinger. Foto Tanja Bovin

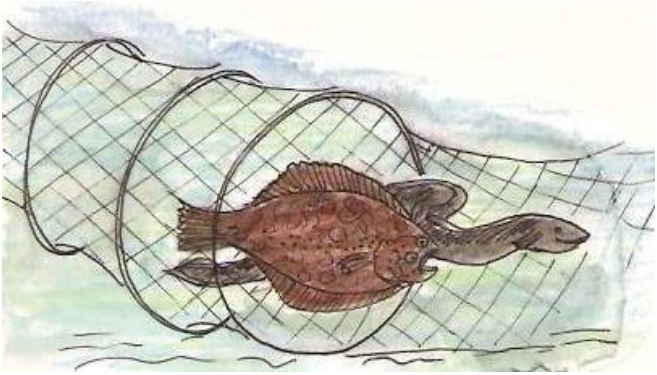

Havnens dag i fiskens tegn

Under denne overskrift lagde Stavreby havn 25. maj moler og stemning til en temadag om redskabsfiskeri.

Primo marts afholdt den lokale fritidsfiskerforening sin årlige generalforsamling. Som i andre foreninger drevet af frivillig arbejdskraft kneb det med at få besat de tunge bestyrelsesposter. Og ja - stemningen var lidt trykket trods udsigten til den obligatoriske kogte torsk. To lokale ildsjæle, Niels Holger og Rene Bonde, fik vendt humørpinden opad med forslaget om at lave et pr-fremstød for fritidsfiskeriet og benytte det landsdækkende tema "Havnens dag" som omdrejningspunkt.

Forslagsstillerne var naturligvis selvskrevne medlemmer af arbejdsgruppen og blev suppleret med et bestyrelsesmedlem. Og så blev ærmerne ellers smøget op. Møder blev afholdt. Et billede begyndte at tegne sig. Vigtige alliancer og aftaler med havnens folk og klubmedlemmer kom på plads. De to lokalaviser hjalp med at optage en pressemeddelelse. Og vor lokale kunstner Lene C fra Over Lyngen tegnede en flot, flot poster, som blev ophængt i hele kommunen.

Den store dag oprandt. Vejret var fint. Stemningen høj fra tidlig morgen, hvor de mange hjælpere var i gang med boder, reklametelt etc. Og ikke at forglemme - den ihærdige ildkraft, Søs og Ernst, som pillede rejer i 6-7 timer. Også de mange gratis smagsprøver på røgede fisk var et tilløbsstykke. En del smagte røget hornfisk for første gang. Stor tak til Henning, Jan, Sofus & Co.

Dagen igennem var der en jævn strøm af gæster - vel hen mod 300. Fritidsfiskerne kunne også glæde sig over en pæn tilgang af nye medlemmer til lokalforeningen Bøgestrømmen/Præstø Fjord.

En stor tak skal lyde til de mange - også anonyme - hjælpere, som gav en hånd med dagen igennem. Uden frivillig hjælp kan et sådant arrangement ikke lade sig gøre.

Opildnede af den megen hjælp og velvilje gentager vi det nok næste år.

Jørgen Christiansen

J-Å-A-D

Jungshoved Åbne Atelier Døre er en samling af kunstnere, der er bosat eller har værksted på Jungshoved.

Weekenden 12.-13. oktober 2019 inviterer vi alle kunstinteresserede til Jungshoved, hvor man kan besøge de enkelte kunstnere.

Der kommer mere information om arrangementet i de lokale ugeblade og på de sociale medier i begyndelsen af oktober.

Bedste hilsner

Sidse Friis Laursen Billedkunstner

Stavreby Strandvej 15

4720 Præstø Tlf.:51680323

Bladet vil gerne bakke det nye, spændende initiativ op, som Sidse Friis har sat i gang. Desværre har det ikke været muligt at nå at få alle, der deltager, til at skrive en præsentation i bladet i denne omgang, men vi bringer de to, vi har nået at få med her.

Maria Torstensson

Bogfinkevej 6

Jeg flyttede til Jungshoved sammen med min kæreste for ca. to år siden. Jeg har tidligere arbejdet med min keramik i Hellerup, hvor jeg havde mit værksted igennem 30 år.

Men på grund af den massive stråling har jeg måttet flytte fra byen og sidste år også fra mit tidligere værksted.

Jeg er nu kommet i gang i mit lille interimistiske værksted ude på Strandgården, hvor jeg også arbejder med lægeplanter og producerer blandt andet salver, cremer og tinkturer.

Jeg laver hovedsagelig unika og skulpturel keramik men også eksklusiv brugskeramik i mindre serier.

I mit lille "galleri" viser jeg både nyere ting og nogen af mine arbejder op igennem tiden. Her iblandt også en gaveartikelserie, jeg har designet for Royal Copenhagen. Jeg vil være taknemmelig, hvis gæster vil sætte sine mobiler på flytilstand under besøget :-)

Hjertelig velkommen til mit åbne atelier 12.- 13. oktober kl. 11-17

Sidse Friis

Stavreby Strandvej 15

Efterårsgalleriet er konverteret til Jungshoved Åbne Atelier Døre.

I år åbner jeg min dør for kunstinteresserede i huset

Stavreby Strandvej 15 i Stavreby, i weekenden 12.-13. oktober kl. 11-17.

Om kunsten i galleriet er skrevet:

Grafik og maleri

Sidses Friis' kunst spænder vidt – i valg af farver, former og motiver og i brugen og kombinationer af medier. Derfor kan hendes kunst ikke sættes på en enkel formel – dertil er den for kompleks og uudgrundelig.

Sidses kunst er ofte udfordrende – for hende selv og for beskueren. Uanset om det er et tilsyneladende enkelt litografisk tryk med en solsort i forgrunden eller et stort maleri i akryl med en overraskende sammenstilling af objekter og symbolik – skaber værket ofte eftertanke og merbetydning. Man bliver aldrig helt færdig med at forstå og kigge.

Hun er en eksperimenterende og fabulerende kunstner – båret af stor nysgerrighed og appetit i fortolkningen af tilværelsens mening og naturens mangfoldighed. Hun går aldrig i stå – er altid på jagt og opdagelse i sin udforskning af menneskehedens grundvilkår – og samtidig med en stor ydmyghed og dedikation over for de allermindste historier og væsner på jord.

Stavreby har plantet solsikker

I Stavreby har man i denne sommer forsøgt sig med at plante solsikker, synlige fra vejen, sådan at man kunne vise, at byen også er en del af "Blomsternes Halvø". Der blev annonceret en konkurrence for højeste solsikke. Vinderne blev Rita og Erik på Stavreby Strandvej 49, der imponerede med ganske mange store, flotte solsikker. Den højeste var 307 cm høj. De laveste solsikker ses foran den gamle skole i Stavreby, kun 39 cm høje. Men hvor de dog pynter! Byen er parat til en ny konkurrence næste år.

Der blev også gjort erfaringer med solsikkedyrkning – der er mange farer, der lurer på de små og spinkle planter - så det helt store blomsterflor på loppemarkedsdagen kan man ikke demonstrere. Lidt er dog også godt, og mon ikke Stavreby finder på nye blomsterudfordringer til næste sommer?

Jungshoved by 1938 før bygning af frysehuset Foto: ”Danmark set fra luften”

Frysehuset bygges 1948 Foto :"Danmark set fra luften"

Et sted på Jungshoved (32)

En læser har ønsket, at vi skriver lidt om frysehuset i Jungshoved.

Vi bringer her et uddrag af en tidligere artikel fra bladet, "Med Holger på farten" blad nr. 2, juni 2013, suppleret med en artikel af Merete Larsen, Præstø, tidligere Duevangen.

Fra turen med Holger:

"*Vores næste stop er på Mislehøjvej ud for Jungshoved Bys gamle frysehus. Efter 2. verdenskrig blev fryseteknikken udviklet så meget, at der kunne etableres mindre frysehuse på landet. Omkring 3000 frysehuse blev det til på landsplan. Frysehusene havde deres glansperiode i 1950erne. I løbet af 1960erne fik de større husholdninger egen dybfryser, og i løbet af få år forsvandt frysehusene. Frysehuset i Jungshoved er opført i 1949. Frysehuset blev indrettet med halve og hele bokse. Man tegnede sig for en halv eller hel boks. Det var murermester Carl Gyrsting Hansen, Smidstrup, der stod for byggeriet. Holger boede den gang hos sine forældre i villaen på hjørnet af Jungshovedvej og Mislehøjvej. Han husker, at frysehuset blev bygget med hulmur for at sikre en god isolering. Undervejs i byggeriet blev der drukket en del øl. De fleste af de tomme ølflasker havnede i hulmuren, som til sidst nærmest var fyldt op med flasker. Den gang var der ikke pant på ølflasker. Måske har de virket som en god isolering! Holger husker, at murermester Carl Gyrsting Hansen en dag under byggeriet sagde: "Nu må vi se at blive færdige, så bønderne kan få deres vindrøve hanekyllinger i hus".*

Det var ikke alle, der var lige begejstrede for frysehuset. Slagter Christian Andersen, Jungshoved, frygtede, at han ville miste mange kunder, når folk på Jungshoved selv kunne opbevare deres nyslagtede kød. Holger husker, at han var nysgerrig efter at se, hvordan arbejdet med frysehuset skred frem. En sen aften sneg han sig ind i det endnu ufærdige frysehus. Da han var kommet ind i det mørke og kolde frysehus, smækkede døren i efter ham. Han prøvede at åbne døren, men forgæves. Han hev og flåede i døren og råbte af sine lungers fulde kraft om hjælp, men ingen hørte ham. Endelig fik han døren op. Håndtaget skulle drejes modsat af, hvad han troede. Pyha, en slem oplevelse, som han aldrig glemmer. Da frysehuset var færdigt, blev der ansat en fast person til at passe det. Erik og Holger husker, at det blandt flere var Andreas' Agnes, Mælke Frederiks kone, Ingeborg, og Fryse Jensen, der passede det. Frysehuset havde faste åbningstider. Da dybfryserne fik deres udbredelse i Danmark i 60erne, var det også slut med Jungshoved Frysehus. I dag er det ombygget til privatbeboelse og ejes af Hans Kurt Hansen."

Merete Larsen fortæller om Jungshoved Frysehus:

Min mor, Ellen Larsen, passede frysehuset fra 1960erne. Der var åbent mandag til fredag kl. 13-16 og lørdag kl. 10-12. Folk lejede en boks, nogle havde to, og man kom med pakkerne, som var pakket ind i frostpapir og

brunt papir med sejlgarn bundet om. Man købte en blok med nummersedler, og den ene halvdel af hver seddel skulle sidde på pakken forsynet med navn og boksnummer, den anden halvdel sad i blokken, til pakken skulle hentes. Så afleverede man sedlen, og derefter udleverede min mor den tilsvarende pakke, mod at man kvitterede i en kontrabog for modtagelsen.

Frysehuset, som nu ligger på Mislehøjvej, så næsten ud, som det gør i dag. Døren sad midt i facaden og til venstre stod de store kølemaskiner. Lige indenfor sad min mor, og der sad kunderne og ventede på en lang bænk. Til højre kom man ind i et lille rum, hvor der blev opbevaret blokke med sedler til at sætte på pakkerne.

Frysehuset anno 2019

Derefter kom man ind i selve frysehuset. Lige indenfor stod en lynfryser, som lignede et meget stort skab. Der blev pakkerne lagt ind, når de blev indleveret, og der lå de et døgn, før de blev flyttet over i den rigtige boks. Der var 130 bokse i frysehuset, og jeg kan huske at vi havde nr. 100.

Asta Hansen, Jungshoved Mølle, var formand for frysehuset, og hun sørgede for, at min mor fik løn. Når der var nogen, der havde slagtet, og som gerne ville have kødet på frost uden for åbningstiden, havde min mor lov til at forlange 2 kr. for at cykle op og åbne. Til de penge købte hun en spa-regris, som blev "slagtet" inden min konfirmation i 1967, der var vist over 600 kr. i. Op til jul, når der var rigtig travlt, var min far også med til at hjælpe, og der var også åbent søndagen før jul.

Da frysehuset lukkede omkring 1970, købte Brugsen mange Atlas frysebokse til en favorabel pris, og det kom kunderne til gode, som kunne købe dem meget billigt.♦

Jeg bor på Jungshoved, men arbejder i Nørre Alslev

Af Anni Halkjær Andersen

Jeg og min mand, Teddy, bor på Roneklintvej 3. Vi flyttede hertil i 1989, da vi købte stedet af Jens og Rina Larsen. De havde boet her i 35 år, og nu har vi selv boet her i 30 år. Da vi flyttede ind, var vores søn kun syv år gammel og vi selv i 30erne. Vi kom fra Lindevej i Præstø og er begge født og opvokset i nærheden af Præstø, så vi er ikke kommet så langt væk fra vores fødehjem. Vi kunne slet ikke tænke os at bo andre steder.

Tiden er nærmest fløjet af sted, og vi nyder at bo her midt i den smukke natur, med det fantastiske dyreliv lige uden for vores dør. Et dejligt lille lokalsamfund, med mennesker vi kender. Nogle har boet her i mange år, og nye er kommet til. En gang om året har vi en rigtig hyggelig "Roneklintfest", hvor vi samler 40-50 beboere fra landsbyen. I mange år var Niels Chr. og Karen på Strandgården værter i deres skønne staldlænge, hvor der blev pyntet med blomster og bøgeblade og sunget gamle, lokale Roneklint/Jungshoved sange. Det var noget, der rystede os

godt sammen. De sidste par år er festlighederne flyttet til Skippergården med lige så fine omgivelser. Det er dejligt at kunne mødes med hinanden i festligt lag, i sommeridyllen med gøgen der kukker og nattergalens fine triller i den lyse nat.

Jeg har arbejdet i sundhedssektoren, forskellige steder i kommunen i mange år, bl.a. på Daghjemmet i Jungshoved fra 1996 til 2009. Det var et kommunalt dagtilbud for mennesker med demenssygdom. Dengang havde jeg kun 10 min. til min arbejdsplads. Men desværre blev daghjemmet nedlagt oktober 2009, og det førte til, at jeg måtte finde på noget andet. I første omgang fik jeg arbejde som aftenvagt i Solrød Strand kommunes hjemmepleje. Det var noget af en ændring, pludselig at få 70 km til min arbejdsplads. Men det gik faktisk godt, selv om jeg fik en lille times kørsel til arbejde, det var sommer med lange, lyse dage. Efter en sommer der skiftede jeg job og kom til at arbejde i Guldborgsund kommune, og der arbejder jeg stadig. I aktiviteten på plejecenteret Helenehuset i Nr. Alslev. Det job er jeg me-

get glad for, og kører de 40 km til og fra min arbejdsplads hver dag. I aktiviteten kommer der i gennemsnit 400 borgere om ugen, og mit arbejde består mest i at være kreativ medarbejder med vejledning i hobbyarbejder m.m. samt kunstterapi. Desuden leder jeg dagligt ældregymnastik, stolegymnastik, balanceøvelser og boldspil og er instruktør ved erindringsdans. Et meget alsidigt job.

Jeg nyder at køre turen. Tager for det meste ind over landet. Kører igennem Ugledige og igennem Lekkende skoven. Følger årstidernes gang på nært hold, bl.a. farveskiftet i skoven. Jeg kører over den gamle Storstrømsbro, selv om den er i en noget dårlig forfatning. Jeg elsker at se ud over vandet - solopgange og kig til Farøbroen.

I denne tid er det så den nye brobygning, som jeg kan følge på tæt hold. Det er faktisk meget spændende. Men til tider giver det også lidt af en udfordring. Flere lyskryds og en del ventetid, men det går da rimeligt. Jeg møder kl. 8.30 i Nr. Alslev, så der er den værste myldretid over. Ellers er der heldigvis mange veje, der "fører til Rom", som man siger. Af og til kører jeg over Mern, Liljendal, Toldstrup og Stensved, det er også en meget flot tur, indtil man kører på motorvejen. Udsigten fra Farøbroen er storslået. Al kørsel til og fra min arbejdsplads er faktisk ok om sommeren. Det tager ca. 40 min. Om vinteren er det så som så med køreglæden. Vinteren 2017/18 den var jo styg. Den gav nogle uforudsete fridage og en masse bøvl. Så jeg håber selvfølgelig, at vi får flere vintre magen til den, vi har haft i år - den var problemfri.

Selv om jeg er glad for mit arbejde, er jeg også rigtig glad for, at jeg efter en endt arbejdsdag kan vende hjem til vores eget lille paradis i Roneklint. Hvor haven nydes om sommeren - nu med udsigt, ikke kun til skov og vand, men også til shelter og vildheste.

Jeg har nu været 48 år på arbejdsmarkedet, så pensionisttilværelsen nærmer sig. Den glæder jeg mig til at skulle have her i Roneklint, hvor vi har så mange fornøjelige glæder og oplevelser i naturen. Rådyrene der kommer helt ind på gårdspladsen, havørnene der svæver over mosen og engen og meget, meget mere.♦

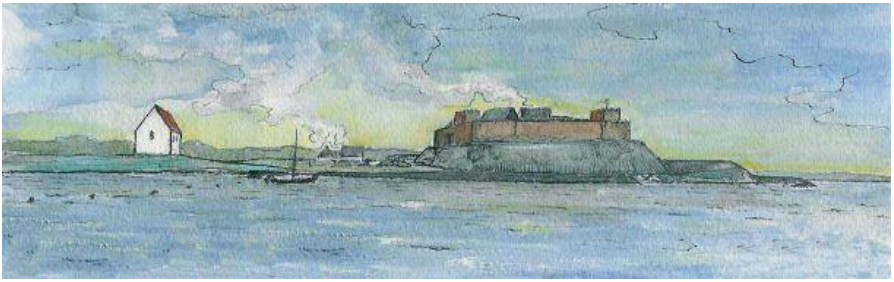

Rekonstruktionstegning af P. Wood-Pedersen, som kan give et indtryk af den befæstede middelalderborg på Jungshoved, men hvordan den oprindelige borg så ud, ved vi i virkeligheden ikke meget om.

Middelalderborgen på Jungshoved Slotsbanke

af Finn Thorshøj

"*I den sydlige del af Sjælland, på den lille Halvø, som runder sig ud mellem Præstø Bugt og Stege Strand, ligger Ruinerne af en gammel Herreborg, der ifølge Sagnet skal være anlagt af Sørøveren Joffne, efter hvem den ogsaa blev kaldt Joffneshoved, senere Jungshoved. Dette Sagns troværdighed synes at bekræfte sig ved den raa og plumpe Stil, hvori Slottet var bygget, ved de smaa, aflange Vinduer, smalle Døre og Skydehullerne i de massive Mure, endelig ved Befæstningen med Grave og Volde, som omgav Borgen paa tre Sider. Fra Søsiden blev Slottet om Sommeren skjult af en Bøgeskov; om Efteraaret derimod, naar Løvet var visnet, saa man mellem Træstammerne hist og her de yderste Bønderhytter af Landsbyen Staverby. Indad mod Land forenede Jungshoved Skove sig med Ørremandsgaards og omkredsede den smalle Vig, der skærer sig op i Landet fra Havet...*"

Den opmærksomme læser, som stadig kan huske ungdomstidens klassikere, vil sikkert hurtigt have genkendt denne beskrivelse af Jungshoved, som indledningen af Carit Etlars roman fra 1853, ´Gøngehøvdingen´. I romanen lader forfatteren Svend Povlsen stå i spidsen for en lille gruppe patriotiske partisaner, som tager kampen op mod den svenske besættelsesmagt, der også har indlogeret sig på Jungshoved Slot under den krig i 1650´erne mellem Danmark og Sverige, som i dag er kendt som ´Svenskekrigene´ eller ´Carl Gustavkrigene´. For mange - og herunder også for forfatteren af denne lille artikel -blev læsningen af´Gøngehøvdingen ´og romanens fortsættelse med titlen ´Dronningens vagtmester´, ikke kun nogle af de romaner med historisk indhold, som udgjorde en væsentlig del af ungdommens læsestof i en tid før computere, videospil og internet, og som for mange ikke kun var med til at lægge grunden til en ofte livslang interesse for historie, men gjorde i bevidstheden også navnet ´Jungshoved´ uforglemmeligt.

Middelalderborgen

Men hvordan så Jungshoved Slot ud i virkeligheden, hvornår og hvorfor blev borgen opført, og hvilke funkti-

oner har den haft? Det er hensigten med denne artikel at forsøge at give et i det mindste beskedent svar på disse spørgsmål. Et slot, som vi forstår det i dag, blev Jungshoved aldrig, men at bygningsværket var en vigtig og solid middelalderborg, som opfyldte formålet med at bevogte og forsvare området mod indtrængende fjender, er hævet over enhver tvivl. Dermed delte borgen skæbne med adskillige andre middelalderborge, hvoraf mange ligesom befæstningen på Jungshoved for længst er forsvundet, da de på et tidspunkt ikke længere tjente det oprindelige militære formål. Som vi senere skal se, ved vi ret præcist, hvornår denne skæbne overgik borgen på Jungshoved. Anderledes forholder det sig imidlertid, når spørgsmålet gælder, hvornår borgen blev opført ved det lange nor overfor Oremandgårds skove og som nærmeste nabo til den smukke og imponerende Jungshoved Kirke eller Staverby Kirke, som den oprindelig blev kaldt. Borgen blev anlagt med en særdeles strategisk placering, hvor man ikke alene kunne forsvare sig effektivt i tilfælde af angreb, men hvorfra man også var i stand til at overskue tidens vigtige kystnære handelsruter, hvor især Østersøhandelen på det tidspunkt og i flere hundrede efterfølgende år var af den allerstørste vigtighed.

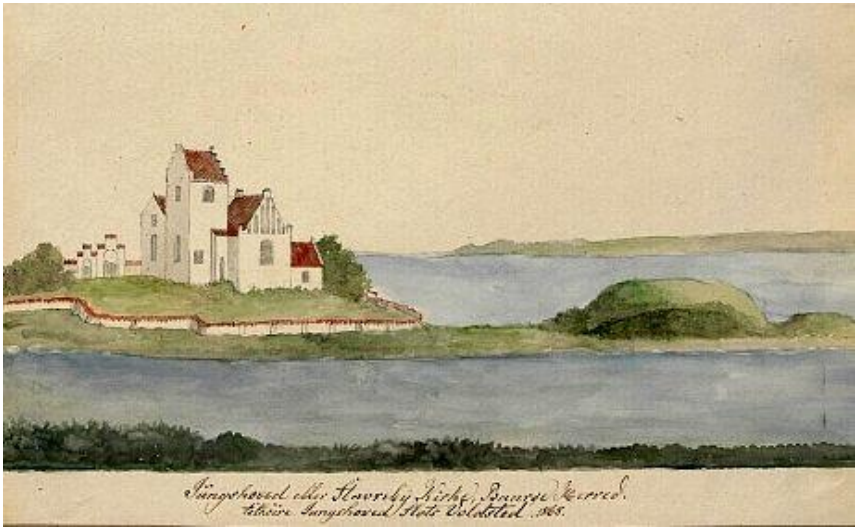

Tegning fra 1868 med Jungshoved Kirke og 'Jungshoved Slots Voldsted'. På det tidspunkt var borgen for længst revet ned.

Jungshoved omtales første gang som "Junxhouæth" og værdisættes til 15 mark sølv i ´Kong Valdemars jordebog´ fra 1231, som var en oversigt over kongens besiddelser. Jordebogen oplyser nemlig, at Valdemar Sejr dette år havde modtaget 280 rigsdaler i sølv fra høvedsmanden dvs. lensmanden på Jungshoved. Borgen var opført på en del af krongodset

direkte ud mod Bøgestrømmen og udmundingen af den lavvandede vig, Jungshoved Nor. Jungshoved har sikkert også fungeret som told- og skatteopkrævningssted, men hvordan borgen så ud på dette tidspunkt, ved vi ikke. Først godt hundrede år senere - helt præcist i 1369 - optræder Jungshoved igen i kilderne.

Valdemar Atterdags len

Året inden havde sammenslutningen af de nordtyske handelsbyer - de såkaldte hansestæder - nemlig samlet sig i en konføderation mod Valdemar Atterdag, der angiveligt ikke blot hånligt havde kaldt hansestæderne for ´de 77 gæs´, men som bekendt også havde anbragt en forgyldt gås på taget af det tårn på sin stærke borg i Vordingborg, som vi stadig har bevaret som ´Gåsetårnet´. Alligevel forsøgte Valdemar muligvis at mindske eller måske helt at hindre det truende opgør med de militært stærke hansestæder ved i hast at forlade landet og i stedet tage kontakt med nogle af de nordtyske fyrster og grever, som kunne tænkes at konspirere mod Danmark i en kommende handelskrig, hvor Valdemar var kommet i betydelige vanskeligheder på grund af sin Østersøpolitik. Kongen overlod derfor midlertidigt landets styre til ´Danmarks Riges Høvedsmand´, en titel, Valdemar selv havde givet sin magtfulde stedfortræder, Henning Podebusk, og en kreds bestående af 22 af rigets vigtigste stormænd, de såkaldte ´rigsråder´. Blandt disse var også Otto von Bydelsbak, som var lensmand på Jungshoved. Det lykkedes rigsråderne på kongens vegne at indgå et forlig med hansestæderne mod at disse byer overtog Skånes øresundshandel i pant for 15 år. Otto von Bydelsbak var derfor også et af de vidner, som bekræftede selve aftaledokumentet. Bydelsbaks efterfølger som lensmand på Jungshoved, Johannes Rud den ældre, indgik i 1396 en slags byttehandel med dronning Margrethe, der i 1375 havde ´efterfulgt´ faderen, Valdemar Atterdag og i 1387, endda valgt til ´Fuldmægtig Frue og Rigets Formynder´, selv om kvinder slet ikke kunne vælges som regenter. Margrethe var imidlertid en særdeles kløgtig dame, men det er en hel anden historie. På det tidspunkt var Danmark et valgkongedømme; mens Norge, som Danmark var i personalunion med, til gengæld var et arvekongedømme. Det krævede derfor stor politisk behændighed at bevare kongemagten i Norge, som aldrig har haft nogen adel, og samtidig blive valgt som regent i Danmark af rigsrådet, som udgjordes af rigets mægtigste stormænd. Byttehandelen med Margrethe gik ud på, at Johannes Rud overdrog Jungshoved til dronningen i en periode, mod at Rud selv overtog Stege Borg og Møn på ´troesmål´ i 5 år, dvs., at han forpligtede sig til at drive og forsvare lenet i den aftalte periode. Margrethes interesse i at sikre kontrollen over borgen på Jungshoved skal nok søges i den situation, at hun havde mange fjender blandt stormændene, som bl.a. også skulle vælge efterfølgeren til Valdemar Atterdag, og han havde - som allerede omtalt - været død i 21

år på dette tidspunkt! Spændingen mellem kongemagten og de ellers meget magtfulde stormænd truede ligefrem med at udvikle sig til en regulær borgerkrig, og situationen blev ikke bedre af, at Margrethe af samme grund med en forordning i 1396 helt forbød, at der blev opført nye private borge. Undtagelsen fra denne bestemmelse var Gjorslev på Stevns, der blev opført få år senere af Peder Jensen Lodehat, som ud over at være en meget magtfuld biskop i Roskilde også var en personlig ven af Margrethe. Efter den tid tabte borgen på Jungshoved efterhånden sin militære betydning. Den kritiske situation i 1396 blev dog afhjulpet med oprettelsen af Kalmarunionen i det følgende år, hvor Margrethe fik samlet både Danmark, Norge og Sverige i et fælles forbund og samtidig fik godkendt Erik af Pommern som den kommende konge af de tre unionsriger, uden at stormændene ved den lejlighed fik genskabt den magtposition, de tidligere havde haft. Margrethe beholdt reelt magten, indtil hun døde af pest på Flensborg Fjord i 1412, og med enkelte afbrydelser varede kongefællesskabet mellem de tre nordiske riger ved helt frem til 1521.

Borgen i 1600-tallet

Hvornår middelalderborgen på Jungshoved blev opført er vanskeligt at datere præcist, men det er rimeligt at antage, at den blev påbegyndt i slutningen af 1100-tallet eller måske i begyndelsen af 1200-tallet. Borgen er naturligvis blevet ændret og udvidet adskillige gange i løbet af de fire - fem hundrede år, hvor den var i brug.

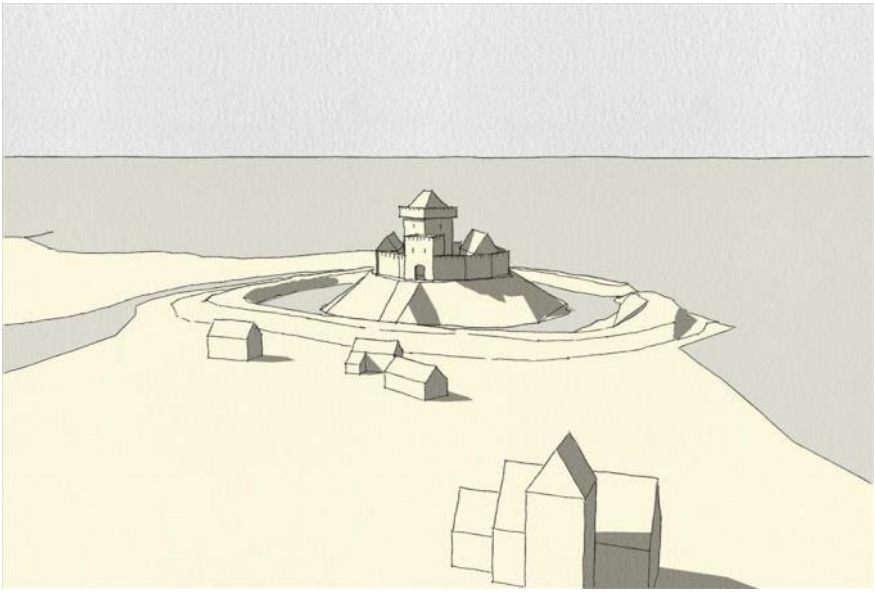

Rekonstruktionstegning af middelalderborgen på Slotsbanken med Jungshoved Kirke i forgrunden udført af Leif Plith-Lauritsen. Kirken var en vigtig del af borgen

En synsforretning fra begyndelsen af 1600-tallet i forbindelse med en omfattede istandsættelse af borgen indeholder imidlertid en omtale af rum og kamre, som kan give en fornemmelse af, hvordan borgen var indrettet på dette tidspunkt.

Borgen lå på den 5 meter høje og 47 meter brede slotsbanke, som var omgivet af en omkring 20 meter bred voldgrav med tilhørende jordvolde. Mellem borgen og Jungshoved Kirke var der endda endnu en vold med tilhørende voldgrav, som man stadig kan finde rester af i terrænet. Kirken blev opført samtidig med borgen, og den var en meget vigtig del af borganlægget på en tid, hvor religionen spillede en meget afgørende rolle i befolkningens dagligdag. Bygningerne i selve borgkomplekset, som var opført med bindingsværk i to stokværk, bestod af tre længer, der var sammenbygget omkring borggården. Den ene af længerne´, der kaldtes *´Det gamle hus´*, rummede nogle værelser, som benævnes *´Vinterstuen´*, *´Fruerstuen´* og *´Børnestuen´* m.fl. Denne længe indeholdt også en vindeltrappe til to karnapper ud mod ladegården og staldbygningerne, som ganske vist lå udenfor det egentlige borgkompleks, men også blev drevet fra borgen. Driften af den tilhørende landbrugsjord var meget vigtig for borgens økonomi, og en forpagtergård, Jungshovedgaard, blev opført omkring 1500 på hovmarken nord for voldstedet. Måske har der allerede tidligere ligget en gård, for navnet kendes helt tilbage til 1364. Gården fra omkring 1500 blev senere revet ned, og må derfor ikke forveksles med de senere hovedgårde af samme navn.

Den anden af længerne på borgen, der blev kaldt *´Det andet gamle hus´*, indeholdt en række rum og kamre, som især blev anvendt af det betydelige antal mennesker, som boede og færdedes på borgen. Nogle af disse rum havde betegnelser som *´Det lille kammer´*, *´Understuen´*, *´Badstuen´*, *´Borgerstuen´*, *´Skrædderstuen´*, *´Fadeburet´* og *´Svendekammeret´*. Naturligvis har der også været en smedje og et ´stegers´, dvs. et køkken. Her fandtes også et køligt *´Kælderhus´*, der blev anvendt som forrådskammer. Blandt værelserne i den af længerne, som blev kaldt *´Det nye hus´*, blev nogle af dem ganske vist omtalt som *´Kongens værelser´*, men om borgen nogen sinde har haft besøg af en overnattende konge, er dog mere end tvivlsomt. Værelserne har snarere været anvendt af lensmanden, når han opholdt sig på borgen, hvor også hans familie og det store opbud af tjenestefolk, skrivere, staldkarle, håndværkere og bevæbnede karle udgjorde en uundværlig del af borgens drift. Det er lidt usikkert, om lensmanden altid havde fast bopæl på borgen eller måske i perioder kun jævnligt besøgte stedet i nogle dage, når vigtige forretninger skulle ordnes, retsstridigheder løses, og ikke mindst når der skulle afregnes med ridefogeden, som i øvrigt boede i et fritliggende hus i et enkelt stokværk, som også lå ud mod borggården ved siden af de omtalte tre sammenbyg-

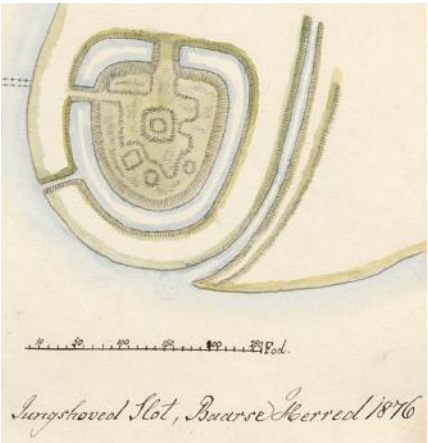

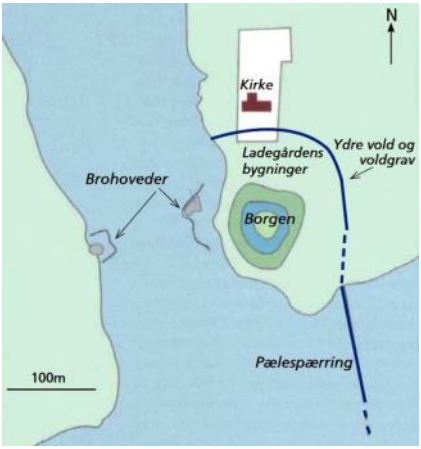

gede længer. Borgen har også haft et tårn, hvor der utvivlsomt også har været lagerrum, men hvorfra man også kunne holde øje med hvilke skibe, der eventuelt nærmede sig borgen med ufredelige hensigter.

Undersøgelser af havbunden ud for borgen har vist, at der også har været en ca. 45 meter bred og delvis undersøisk pælespærring blandt flere forskellige forsvarstiltag, der endda i nogle tilfælde er ældre end selve borgen, og som naturligvis skulle sikre mod uønsket sejlads. Et senere opført brohoved af træ på ca. 8 x 8 meter vest for borgen kunne tyde på, at der måske også på et tidspunkt har været en egentlig bro over noret, da der ligger et nogenlunde tilsvarende brohoved på den modsatte bred.

På tegningen (herover) over Jungshoved Slot fra 1876 ses tydeligt, hvordan borgkomplekset på slotsbanken var omgivet af både voldgrave og en stor jordvold. På tegningen til højre, som stammer fra beskrivesen af Jungshoved Slot på www.fortidsmindeguide.dk, ses både placeringen af pælespærringen og de to brohoveder, der senere blev anlagt dels ved borgen og dels ved Gl. Oremandsgård på den modsatte bred. Bemærk også, hvordan pælespærringen går over i en ydre vold og voldgrav ved kirken. Der findes stadig enkelte rester bevaret af dette ydre voldsystem. En grundigere beskrivelse af de arkæologiske undersøgelser omkring Jungshoved er Dorthe Wille-Jørgensens artikel fra 2016 i dette blad (se litteraturhenvisningerne sidst i artiklen).

Magtfulde lensmænd

Efter reformationen i 1536 blev Jungshoved len betydeligt forøget bl.a. med tidligere kirkegods i omegnen. En magtfuld lensmand på Jungshoved i perioden mellem 1571 og 1574 var selveste rigshofmester Peder Oxe, som også var ejer af Gisselfeld ved Haslev. Rigshofmesteren var datidens finansminister - en særdeles magtfuld stilling -, og det lykkedes for Peder Oxe ikke blot at sikre, men endda at fordoble den vigtige Øresundstold, som gik direkte i kongens kasse og derfor var en meget vigtig indtægtskilde for monarken, som på dette tidspunkt var Frederik II. Da Frederik II døde i 1588, blev han efterfulgt af den meget unge Christian IV. Frederik IIs død kom ikke overraskende. Han

var så stærkt alkoholiseret, at den tidligere slotspræst og kongelige historiograf, Anders Sørensen Vedel, som holdt en ligprædiken over den afdøde konge i Ribe, samtidig med, at Frederik II blev begravet i Roskilde Domkirke, uden risiko kunne mere end antyde, at hvis kongen havde været lidt mindre tørstig, havde han nok stadig været blandt de levende, - eller med hans egne ord: "*Mand mener vel, at der som H. N. kunde haffd Aarsag for fremmede Førsters oc vdlendiske Legaters, oc andre sine gode Mends dagelige omgengelse, at holde sig fra den almindelig skadelig drick, som nu offuer all Verden, iblant Førster oe Adel oc den menige Mand alt formeget gengs er, da syntis for Menniskelige Øyen oc tancker, at hans Naade kunde leffuet mangen god dag lenger*." Under Christian IVs lange regeringstid på ikke færre end 60 år, - en rekord, som endnu ikke er slået, - skiftede magtbalancen i norden, og det fik efterhånden også stor betydning for borgen på Jungshoved, som vi skal se senere. Under Christian IV havde Jungshoved en periode som selvstændigt len direkte under kongen. Der var allerede tidligere indrettet et kongeligt stutteri på Jungshoved, og også Christian IV havde en tid et stutteri på borgen. Jungshoved kom igen under Vordingborg len i 1615; denne gang med den fælles lensmand Palle Rosenkrans, som dog i løbet af 1620´erne overlod borgen til den senere rigsadmiral Ove Gedde, som få år tidligere havde grundlagt den danske koloni Trankebar på Indiens sydøstkyst.

Svenskerne på Jungshoved

På trods af en kongelig bestemmelse om, at "*Lenene i Riget ikke maatte samles til Hobe*", blev Jungshoved len alligevel ikke selvstændigt igen, men delte fremover lensmænd med Vordingborg, som i øvrigt for en dels vedkommende kun besad embedet i få år. I løbet af en periode på kun 13 år var der således ikke færre end 4 lensmænd på Vordingborg og Jungshoved.

Christian IVs uheldige indblanding i 30-årskrigen fik fatale følger, og med svenskernes succes i den samme krig, blev Sverige nu den stærke magt i Østersøområdet. Det skulle snart få alvorlige konsekvenser for Jungshoved. Den sejrrige svenske konge, Gustav 2 Adolf, var ganske vist selv faldet i et afgørende slag ved Lützen i 1632, men han havde sikret Sverige sejren. Han blev efterfulgt af datteren Kristina, som imidlertid i 1654 fandt ud af, at hun nu ville være katolik, som faderen ellers havde kæmpet mod i 30-årskrigen. Hun abdicerede derfor, flyttede til Rom og overlod dermed tronen til sin fætter, Carl X Gustav, som ønskede, at Sveriges position som stormagt nu for alvor skulle sikres, og det måtte meget gerne ske med magtanvendelse! Han erobrede nogle landområder ved Østersøen, og det fik Frederik III, der havde efterfulgt faderen som konge i 1648, til - noget uforsigtigt - at erklære svenskekongen krig. De fleste kender historien om, hvordan Carl X Gustav dristigt førte den store og slagkraftige svenske hær over isen mellem Fyn, Langeland og Lolland i den strenge isvinter 1657-1658, mens panikken bredte sig i Danmark. På

forbavsende kort tid belejrede svenskerne selve København med ikke færre end 30.000 mand, der ligefrem havde opført en midlertidig ´by´ ved Brønshøj og desuden også tog ophold på Kronborg. Men ikke nok med det. Svenskerne besatte også en række vigtige militære steder på Sjælland; herunder også Jungshoved. Den svenske hær bestod i betydelig grad af hvervede eksempelvis tyske lejetropper, og disse soldater var vant til ikke blot at indkvartere sig gratis hos lokalbefolkningen med tvang, men også at stjæle alt, hvad de ellers havde brug for undervejs. Drab og voldtægter fulgte også naturligt i fodsporet på disse landsknægte. Frederik III havde imidlertid ikke midler til at udruste en hær, som effektivt kunne tage kampen op mod den svenske besættelsesmagt. Han opfordrede derfor befolkningen til gå til modstand, og af et bevaret dokument fra august 1658 fremgår det således, at kongen udnævnte kaptajn Svend Poulsen, som de fleste i dag nok bedst kender som ´Gøngehøvdingen´, til at organisere modstandskampen på Sjælland. Svend Poulsens bedrifter under krigen foregik derfor også på og omkring Jungshoved. Det blev en særdeles brutal kamp, hvor der kun sjældent blev taget fjender til fange; der blev simpelthen gjort kort proces. Sammen med Vordingborg var Jungshoved blandt de egne i landet, som var mest medtagne efter svenskernes ´besøg´ under Carl Gustav-krigene.

I Krigen 1658—60 besatte de Svenske Jungshoved-Slot; en udmærket Skytte Svend Poulsen skjød en svensk Herre, som stod i Vinduet paa Slottet; ligeledes overrumplede han den svenske Høvedsmand paa Jungshovedslot og dræbte ham. I Aaret 1662 ophørte Jungshoved at være Kronens Forlehning,

"I Krigen 1658-60 besatte de Svenske Jungshovedslot; en udmærket Skytte Svend Poulsen skjød en svensk Herre, som stod i Vinduet paa Slottet; ligeledes overrumplede han den svenske Høvedsmand paa Jungshovedslot og dræbte ham". Ovenstående citat stammer fra en bog om danske borge, som udkom i 1830. (Se den afsluttende litteraturhenvisning). Beskrivelsen af Svend Poulsen er derfor godt en halv snes år ældre end udgivelsen af Carit Etlars romaner om Gøngehøvdingen, hvor Svend Poulsen blev romantiseret i en sådan grad, som han temmelig sikkert ikke selv ville kunne genkende. At romanerne imidlertid har været med til at ´udødeliggøre´ navnet Jungshoved i bevidstheden for mange også ikke-lokale danskere helt op til vor tid, kan der næppe herske tvivl om, - også selv om bl.a. Svend Gønges kærlighedshistorie med den fornemme og smukke adelsfrøken Julie Parsberg på Jungshoved Slot, er rent opspind, som helt står for forfatterens regning.

Allerede i løbet af Christian IVs regeringstid havde Jungshoved Slot imidlertid været i kraftigt forfald. Bygningerne var ikke blevet vedligeholdt ordentligt, så utætte tage og fugtigt murværk bidrog hurtigt til, at det meste af det øvrige træværk også rådnede. Situationen blev heller ikke bedre af, at de svenske soldater under krigen anvendte en betydelig del af bygningens træværk som brændsel, fordi de frøs under den kolde isvinter. Samtidig stjal soldaterne stort set alt af værdi både på borgen og i de omliggende små og større byer. En beretning om rigets tilstand fra 1661 oplyser således om Præstø, at "*byen er plyndret, berøvet hver Genstand, der har Værdi. Indbyggerne er fængslede, bortjaget eller flygtet. Næppe fire Mænd er tilbage, som har Midler til at ernære sig med*." På bor-

gen ved Jungshoved omfattede tyverierne eksempelvis både jernnaglerne i broen og metalbeslagene på samtlige døre og vinduer. Da krigen mod svenskerne omsider sluttede, havde borgen derfor ikke alene mistet sin militære betydning, men selve bygningerne var nu også i en særdeles sørgelig forfatning.

Borgen rives ned

Som afdrag på den efterhånden betydelige gæld, som Kronens bl.a. havde skabt i forbindelse med den kostbare krig, blev Jungshoved i 1665 skødet til greve Christoffer Parsberg, som i 1671 byttede gården med prins Jørgen i Vordingborg mod til gengæld at overtage godset Torbenfeld. Prinsen, der var bror til Christian V, mindes stadig med ´Prins Jørgens Garden´ i Vordingborg og ´Prins Jørgens march´, som kom til at spille en vis rolle under besættelsen 1940-45. Prins Jørgen ægtede den engelske prinsesse Anna, der senere blev dronning af England, og Prins Jørgen blev dermed prinsgemal i England, hvor han også bosatte sig under navnet prins George. Sine danske ejendomme lod han bestyre af gehejmeråd Christian Siegfried von Plessen, som også efterkom prinsens ønske om, at de sørgelige rester af borgen på Jungshoved nu skulle rives ned; muligvis for at give plads for en ny bygning, som imidlertid aldrig blev opført. De nedbrudte materialer blev i stedet anvendt til staldbygninger og barakker i Vordingborg, de såkaldte ´rytterbarakker´ eller ´rytterboder´ på Klosternakken. 1714 blev Vordingborg len sammen med Jungshoved indlemmet i Vordingborg Rytterdistrikt. Avlsgårdens jorder blev udlagt til ryttergods, som skulle være med til at sikre de indtægter, der var nødvendige for underholdet af det nye, nationale rytteri, som Frederik IV ved afslutningen af Den Store Nordiske Krig i 1720 omorganiserede med oprettelsen af 12 ´nye´ rytterdistrikter. Området skulle nu huse 6 eskadroner på hver 75 mand og et større antal heste, som medførte, at en stor del af jordarealet blev udlagt som græsningsområder. Også den allerede nævnte gård fra omkring 1500, som var i slet forfatning, og de tilhørende avlsbygninger blev revet ned sammen med resterne af borgen. Jorderne på Jungshoved kom derefter til at tjene ryttergodset, hvor rytterhestene nu græssede på de tidligeremarker.

Voldstedet på Jungshoved eksisterer som bekendt endnu, men selv om der ikke længere er noget tilbage af den gamle middelalderborg, er det et utrolig smukt område, som sammen med den bevarede Jungshoved Kirke absolut er et besøg værd. Det kan varmt anbefales, at man også går op på toppen af slotsbanken og nyder den imponerende udsigt, mens fårene stille går og græsser og på den måde holder beplantningen nede på det gamle voldterræn.

Kilder og litteraturhenvisninger

Ved udarbejdelsen af denne artikel har der været anvendt en række forskellige opslagsværker, men de vigtigste materialer om Jungshoved Slot har især været et kort, maskinskrevet

manuskript med titlen "*Jungshoved Slot* ", som er skrevet af Carl Olsen i 1985. Materialet kan lånes på Præstø Bibliotek. Også "*Efterretninger om de gamle Borge i Danmark og i Hertugdømmerne*" af Johann Gottfriedsen fra 1830, er interessant at læse. Den korte beskrivelse af Jungshoved Slot findes i 1. Samling, side 11-14. Den gamle bog kan man i øvrigt downloade som pdf-fil på webadressen:https://books.google.dk.

Følgende to artikler supplerer også denne artikel, nemlig Dorthe Danner Lund: "Magten og Æren i evighed" i bladet ´Jungshoved´ nr. 4, december 2011, årgang 7 s. 14-18, og Dorthe Wille-Jørgensen: "*Arkæologiske undersøgelser på Jungshoved*" ligeledes i ´Jungshoved´, nr. 1, marts 2016, årgang 12 s. 38-44. Som det sikkert vil være en del af bladets læsere bekendt, er samtlige årgange af ´Jungshoved´ nu også tilgængelig på https://jungshoved.net

En nyskreven artikel om Svend Poulsen er Gunner Stobbe: "*Svend Poulsen (Gøngehøvdingen) ca. 1610-1679 - fiktion eller virkelighed*", der er et af bidragene i "*Danmarkshistorien kort - set fra Vordingborg og omegn*", som Historisk Samfund for Præstø Amt har udgivet i 2019. Nævnes bør også de kortfattede, men velillustrerede informationstavler om Jungshoved Slot, som bl.a. er opstillet ved indgangen til Slotsbanken,

Men som også kan læses på:www.fortidsmindeguide.dk.

Fotografi fra 1917 på Præstø Lokalhistoriske Arkiv med græssende geder på Slotsbanken og Jungshoved Kirke i baggrunden. Det gamle fotografi viser, at det smukke naturområde ved Slotsbanken nu har ligget fuldstændig uforandret gennem mere end hundrede år.

Fra Allerslev Kirke til Jungshoved Kirke

En kirkevandring, 6. juni 2019

Denne dag holdt vi gudstjeneste på en lidt anden måde, end vi plejer. Vi begyndte med et par salmer i Allerslev Kirke, fik morgenmad i præstegårdens konfirmandstue og vandrede derpå afsted i det skønne vejr til Rekkendeskoven. Her holdt vi en kort pause, inden vi fortsatte til Jungshoved Kirke og sluttede af i Rejsestalden med frokost.

Mens vi holdt pause i skoven og fik lidt drikkelse at styrke os på, talte jeg - nu vi var på 'gå-ben' – om dette at 'vandre' i lyset af forskellige bibelske historier.

For Bibelen kan man læse som en lang historie om at vandre. Ikke vandring som en fornøjelig gåtur, for at nyde naturen, få motion og den slags, men en vandring frem imod noget andet, noget nyt og bedre.

Tænk blot på historierne om Abraham, der vandrede, og Moses, der førte israelitterne gennem ørkenen for at nå frem til 'det forjættede land'. Det var som bekendt en

’ørkenvandring’. Og Jesus selv vandrede også: Fra barndomsbyen Nazareth frem til Jerusalem.

Men også i hans forkyndelse er vandringen et vigtigt tema: Til kvinden grebet i ægteskabsbrud siger han ’Gå, og synd fra nu af ikke mere’ (Johannes 8,11), og til en lam mand, han helbreder, siger han: ’Rejs dig, tag din båre og gå hjem’ (Markus 2,11), for nævne et par eksempler.

Altså ’gå’ og ’gå væk’. Og hvorfor? Svaret er: Gå hen imod noget nyt, noget andet end det, man kan opleve som en fastlåsthed. Sådan som fx en fortid kan holde mennesker fast i. Siger man om en, at han har ’en fortid’, så er det sjældent noget godt.

Vi må forestille os, at kvinden i historien i almindeligt omdømme var stemplet af en ’synd’, som hun ikke kunne komme fri af, og hvad angår den lamme mand, så var han helt konkret bundet til sengen af sin sygdom. Ingen kunne komme fri, og til dem begge siger Jesus ’Gå. Du er fri’.

Den lamme er fri af sin sygdom, og kvinden af deres fordømmelse, og i historien om hende fortælles det, hvorledes mændene omkring hende smed de sten på jorden, som de havde været parate til at kaste imod hende.

I historierne om Jesus er hans frelsergerning, at han sætter dem fri. For nu skal de ikke leve i lyset af skyld og skam og med fordømmelserne imod sig, men i lyset af hans frelserord: ’Du er tilgivet’.

Det er det, der er den dybere mening med det kendte udtryk ’syndernes forladelse’: Der er nemlig noget, vi skal ’forlade’, altså gå vores vej væk fra. Og gøre det på hans ord. Det er fortiden, og alt der hører den til!

Og hvorfor. Vel fordi, at i samme grad fortiden binder, bliver det vanskeligere at forholde sig til nutiden. Og nutiden var vigtigere for ham. Bl.a. derved, at det altid er i nutiden, at man møder sin næste. Næstekærlighed med tilbagevirkende kraft findes ikke!

Begge skulle de på Jesu ord ’gå’. Det er som en vandring gennem livet, og vi har hver vores vandring at forholde os til med hans ord ’gå’ i baghovedet. Dengang som nu. ♦

KOMMENDE ARRANGEMENTER

Foredrag og og orgelkoncert i Jungshoved Kirke

Torsdag 3. okt., kl. 19.00

Orglet i Jungshoved Kirke har 50 års jubilæum i år. Organist ved Sct. Nicolai Kirke i Vejle, Erik

Kure, holder foredrag om orglet og orgelbyggeren og giver koncert på orglet.

Indtryk fra en tur til Israel

Præstegården i Allerslev, onsdag 23. okt., kl. 19.00

Vi skal høre om Nazareth og Bethlehem, Masada-klippen i Judas ørken og naturligvis til Jerusalem. Fortalt af Torben Møllenbach.

Jødedom og 'Israel'

Foredrag ved tidligere overrabbiner Bent Lexner

Rejsestalden ved Jungshoved Kirke, tirsdag 12. nov., kl. 19.00

Adventsmøde,

Præstegården i Allerslev, onsdag 4. dec. kl. 14.30

Ligesom sidste år får vi også i år besøg af den lokale musiker Peter Fritsch og hans kone Antje, begge kommer oprindeligt fra Tyskland. De spiller og synger julemusik akkompagneret dels på guitar og dels på fløjte.

De 9 læsninger,

Allerslev Kirke, tirsdag 17. dec. kl. 19.30

Medvirkende er Herlufsholmkoret 'Herlufs Vokaler' under ledelse af Karsten Gyldendorff.

Alle er velkomne.

Teatertur

Efter en forrygende teater- og musikoplevelse i januar med 'Amadeus'-forestillingen om Mozart på Det kongelige Teater glæder vi os til at gå i gang med arrangementet af den næste teatertur. Endnu har vi ikke fundet stykket, og billetsalget er ikke gået i gang på alle teatre. I løbet af august håber vi på at have fundet et godt stykke, og så snart vi har det klart, så melder vi besked ud gennem vores nyhedsbrev.

Er man interesseret i at stå på den nyhedsliste, så send os en besked, så kommer man på listen. Her får man besked ikke kun om teaterture, men også om arrangementerne i øvrigt i og ved Allerslev og Jungshoved kirker.

Stina og Torben Møllenbach Tlf: 55996017 mail: Torm@km.dk

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Fødsel: Jordmoderen sender automatisk besked om en fødsel til sognepræsten i det sogn, hvor man bor. Sognepræsten registrerer fødslen, og moderen får besked i sin e-boks. Er moderen gift, registreres manden samtidig som faderen.

Er forældrene ikke gift, skal faderen via borger.dk afgive en Omsorgs- og ansvarserklæring. Den skal være indtastet inden for 14 dage efter fødslen. Er det ikke sket, bliver faderskabet afgjort af statsforvaltningen.

Dåb: Et barn skal have et navn senest seks måneder efter fødslen enten ved dåb i kirken eller ved navngivning. Ønsker man sit barn døbt, henvender man sig til den præst i hvis sogn, man ønsker sit barn døbt. Ved en dåb skal der være en gudmor eller -far samt mindst to faddere ud over evt. forældrene. Forældrene må gerne være skrevet op som faddere.

Ønsker man ikke sit barn navngivet ved dåb, skal man via borger.dk indtaste det ønskede fulde navn for sit barn. Herefter indføres navnet i kirkebog og folkeregister, og man får besked i sin e-Boks.

Dåbsattest: Kan rekvireres hos nærmeste sognepræst eller kordegnekontor, uanset hvor man er døbt.

Vielse: Aftales med sognepræsten. Inden vielsen skal man via borger.dk udfylde en ægteskabserklæring. Kommunen udfylder herefter en prøvelsesattest, som sendes til den pågældende sognepræst.

Dødsfald: Besked om dødsfald retter man til sognepræsten oftest via en bedemand. Bisættelse og begravelse aftaler man med præsten. Desuden er der mulighed for, at man kan få afdødes aske spredt ud over åbent hav.

Vigtigt: Hvis man ikke ønsker at benytte sig af de digitale muligheder, kan man på borger.dk printe almindelige papirblanketter ud, som man så udfylder.

Yderligere vejledning kan man få hos sognepræsten.

Henvendelse i øvrigt til sognepræst Torben Møllenbach, Rekkendevej 39, Allerslev, 4720 Præstø,

tlf. 55 99 60 17. Mail: tom@km.dk. Træffetid: Alle dage efter aftale.

Mandag: Fridag for præst og personale, og desuden er kirken lukket for kirkelige handlinger.

Øvrige telefonnumre findes på næste side

PRAKTISKE OPLYSNINGER

ADRESSER OG TELEFONNUMRE:

BEGGE SOGNE
Torben Møllenbach
Allerslev Præstegård
Træffetid: Alle dage efter aftale. Tlf.:
55 99 60 17 og på mail: torm@km.dk.

Mandag: Fridag for præst og personale, og kirken er lukket for kirkelige handlinger.

Organist Elena Stilling
21 26 66 08

Kirkesanger Bodil Agerbo
25 14 07 94

Kasserer
Regnskabsfører Anne-Lise Nielsen
Faxe Ladeplads
24 25 11 51

ALLERSLEV
Graver Leo De Jong
55 99 61 68
Træffetid: Tirsdag-fredag 12-12.30

Menighedsrådsformand
Tove Grundtvig
55 99 60 92

Kirkeværge
Rita Larsen
55 99 60 30

JUNGSHOVED
Graver Poul Hansen
55 99 90 99
Træffetid: Tirsdag-fredag 12-12.30

Menighedsrådsformand
Eli Frandsen
55 99 91 99
e-mail: elifrandsen@yahoo.dk

Kirkeværge Bent Pedersen
24 80 08 32
http://www.jungshovedkirke.dk

Kirkebil

I begge kirker har vi det sådan, at der altid er mulighed for at få en kop kaffe (eller te) og en snak efter højmessen. Kirkebilen kører til alle højmesser, dvs. gudstjenester kl. 10.30. Er der kun én gudstjeneste i pastoratet (Allerslev og Jungshoved sogne), kører kirkebilen til denne uanset tidspunkt.
Kirkebilen kan også bestilles til alle kirkelige arrangementer i Allerslev Præstegård og Jungshoved Rejsestald. Det koster 5 kr. at benytte kirkebilen, der kører fra begge sogne og fra Præstø. Man skal tilmelde sig dagen før inden kl. 12 hos Dan Taxi Vordingborg, 70 25 25 25 eller 88 70 06 40.

Delebussen "Frøen" kører til gudstjenesterne kl.10.30 i Jungshoved Kirke for de, som ønsker det. Tilmelding er nødvendig på tlf: 24 80 08 32, gerne på sms, senest på dagen inden kl. 09.00. Afgang fra hjemmet ca. 9.45, og tilbagekørsel ca. 12.15 (efter kaffen). Pris for deltagelse i kørslen er kr. 0,00.

Jungshoved Menighedsråd

GUDSTJENESTER

September til december 2019

	Junghoved	Allerslev
1. sept. 11. s.e. trin.	Ingen	10.30 Høstgudstjeneste
8. sept. 12. s.e. trin.	10.30 Høstgudstjeneste	Ingen
15. sept. 13. s.e. trin.	Ingen	10.30
22. sept. 14. s.e. trin.	9.00 Jesper Bo Blomgren	Ingen
29. sept. 15. s.e. trin.	10.30	9.00
2. okt.	19.00 Workshopgudstjeneste	
6. okt. 16. s.e. trin.	Ingen	10.30 Intro for konfirmander
13. okt. 17. s.e. trin.	9.00 Jesper Bo Blomgren	Ingen
20 okt. 18. s.e. trin.	Ingen	10.30
27. okt. 19. s.e. trin.	10.30	Ingen
3. nov. Alle Helgensdag	10.30	16.30
6. nov.		19.00 Workshopgudstjeneste
10. nov. 21. s.e. trin.	10.30	Ingen
17. nov. 22. s.e. trin.	Ingen	10.30
24. nov. 23. s.e. trin.	10.30	Ingen
1. dec. 1. s. i advent	Ingen	10.30
8. dec. 2. s. i advent	10.30	Ingen
15. dec. 3. s. i advent	Ingen	10.30

I forbindelse med Jesper Bo Blomgrens udsendelse til Mellemøsten fra 31. okt. til 26. nov. og efterfølgende orlov har provsten bedt mig vikariere i Udby-Ørslev i samme periode. Som man kan se i gudstjenestelisten, vil der i perioden kun være én gudstjeneste om søndagen i Allerslev-Jungshoved pastorat .

JUNGSHOVEDKALENDER		
Torsdag	12. sep.	Kl. 19.00. Borgermøde om byfornyelse. Skolen
Lørdag	14. sep.	Kl. 9.00. Menighedsrådets sommerudflugt til Nyord. Afg. Kirkehavnen
Fredag	20. sep.	Kl. 18.00. Pensionistforeningens høstfest. Forsamlingshuset
Lørdag	21. sep.	Kl. 12.00. Traktortræk i Jungshoved. JIFs boldbaner
Søndag	22. sep.	Kl. 10.00. Traktortræk i Jungshoved. JIFs boldbaner
Torsdag	26. sep.	Kl. 9.00-14.00. Arbejdsdag. Skolen
Lørdag	28. sep.	Kl. 7.00. Sogneudflugt til Hamburg. Start Jungshoved Kirke
Søndag	29. sep.	Kl. 14.00-16.00. Velkomstmøde for nye beboere. Skolen
Torsdag	3.okt.	Kl.19.00. Foredrag om orglet og orgelkoncert i Jungshoved Kirke
Torsdag	3. okt.	Kl. 17.45-19.00. Spiseklub. Skolen
Lørdag	5. okt.	Kl. 10.00. Kastanjedag. Jungshoveds børn. Mødested P-plads v/Dalen
Mandag	7. okt.	Kl. 19.00. Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Tirsdag	8. okt.	Kl. 19.00-21.00. Syng sammen-aften. Skolen
Onsdag	9. okt.	Kl. 13.00. Travetur på Jungshoved. Mødested Skolen
Torsdag	10. okt.	Kl. 19.00. Foredrag. Klaus Møller og Grønland. For. NORDEN. Skolen
Lørdag	12. okt.	Kl. 11.00-17.00. Jungshoved Åbne Atelier Døre. Se mere i bladet
Søndag	13. okt.	Kl. 11.00-17.00. Jungshoved Åbne Atelier Døre. Se mere i bladet side 44
Onsdag	23. okt.	Kl. 19.00. Foredrag. Fra en tur til Israel. Allerslev Præstegård
Tirsdag	29. okt.	"Tøjstativet" besøger Skolen
Onsdag	30. okt.	Kl. 15.00. Foredrag. Martin Andersen Nexøs Liv og Levned. Skolen
Torsdag	31. okt.	Kl. 19.00-21.00. Syng sammen-aften. Skolen
Mandag	4. nov.	Kl. 19.00. Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Mandag	11. nov.	Kl. 18.50. Skumringstime. For. NORDEN. Skolen
Tirsdag	12. nov.	Kl. 19.00. Foredrag. Jødedom og "Israel". Rejsestalden
Torsdag	14. nov.	Kl. 17.45-19.00. Spiseklub. Skolen
Mandag	18. nov.	Kl. 19.00. Borgermøde om byfornyelse. Skolen
Onsdag	20. nov.	Kl. 13.00. Travetur på Jungshoved. Mødested - se i bladet side 35
Torsdag	21. nov.	Kl. 19.00. Foredrag om rytterskoler. Skolen
Tirsdag	26. nov.	Kl. 19.00-21.00. Syng sammen-aften. Skolen
Lørdag	30. nov.	Kl. 10.00-15.00. Julemarked. Skolen
Søndag	1. dec.	Kl. 10.00-15.00. Julemarked. Skolen
Søndag	1. dec.	Kl. 15.00. Julekoncert m/det grønlandske kor NANOK. Kirken
Mandag	2. dec.	Kl. 19.00. Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Onsdag	4. dec.	Kl. 13.00. Travetur på Jungshoved. Bønsvig By ved transformatortårnet
Onsdag	4. dec.	Kl. 14.30. Adventsmøde. Allerslev Præstegård
Torsdag	5. dec.	Kl. 17.45-19.00. Spiseklub. Skolen
Fredag	6. dec.	Kl. 13.00. Pensionistforeningens julefrokost. Forsamlingshuset
Fredag	13. dec.	Kl. 18.00. Strandjagtforeningens julefrokost. Skolen
Søndag	15. dec.	Kl. 19.00. Sangaften. Jungshoved Kirke
Tirsdag	17. dec.	Kl. 19.30. De 9 læsninger. Allerslev Kirke